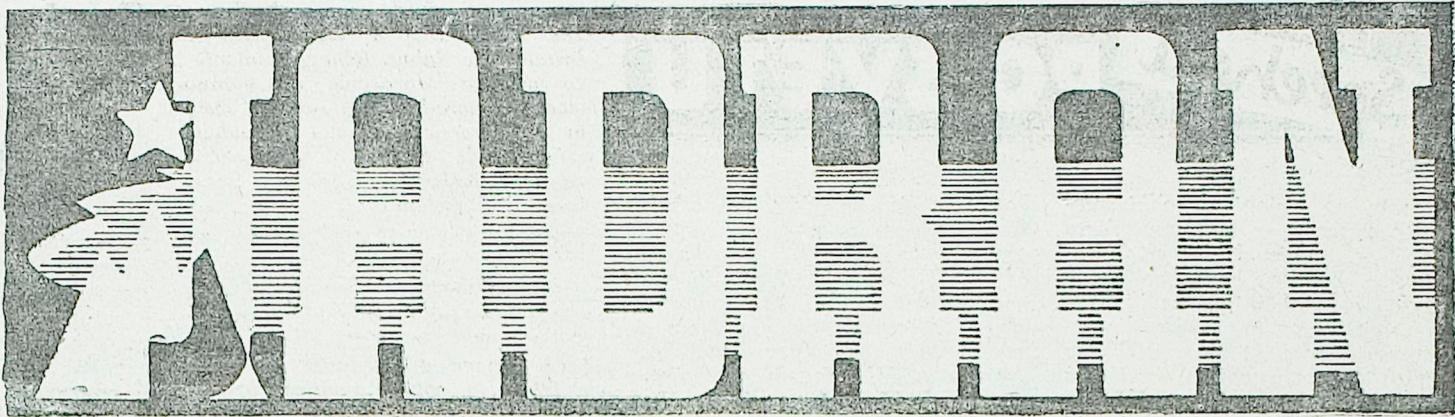

SLOVENSKI

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Ivan Renko — Tiska tiskarna »Jadrana« — Vsi v Kopru — Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorijeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predal 2 — Celoletna naročnina 500 dinarjev, polletna din 250, četrletna pa din 130 — Tekoči račun pri Narodni banki v Kopru št. 657-T-162 — Rokopisov ne vračamo

LETO IV. ŠTEV. 19

Koper, petek 6. maja 1955

POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 10

Vsa Jugoslavija je svečano proslavila veliki praznik delovnega ljudstva

Vtisi proslav Prvega maja so ostali v spominu vseh delovnih ljudi Jugoslavije kot slika, ki ne bo zbledela vse do prihodnjega Prvega maja, ko se bodo znova srečali na ulicah in trgih glavnih mest, krajev in vasi, da se bodo s ponosnim nasmehom pozdravili in si pripovedovali važnejše dogodke dela in uspehov. Tri dni zaporedoma je mesta in vasi širom naše domovine prevevalo praznično razpoloženje. Vse je bilo v zelenju in zastavah, okvir temu pa je prav te dni dodala še narava sama, ko je iz že težko zadrževanih sokov planilo iz brstov cvetje in zelenje.

Zvečer 30. aprila so po najvišjih virovih zagoreli kresovi, so se v jasno in toplo noč utrinjale rakete in migotali bengalični ognji. Na tistem kosčku slovenske obale — Slovenski Istri, ki je šele pred nekaj meseci prišla in sklop velike skupnosti narodov socialistične in svo-

in admirali JLA, vodje diplomatskih predstavništva tujih držav in člani burmanske vojaške delegacije, ki je na obisku v Jugoslaviji.

Mimohod so začeli gojenci raznih vojaških šol in akademij. Nato so se zvrstili v mimohodu mornarji, letalci, pešci gardisti, graničarji, mišičniki. Kdo bi mogel opisati navdušenje ljudstva, ko so se v paradnem koraku zvrstle enota za enoto naše vojske, katerim je sledilo lahko, nato srednje in nazadnje najtežje orožje, tanki. Po zraku pa so hrumela reaktivna letala.

Nato so šli mimo športniki, člani »Partizana«, taborniki, planinci, člani Strelske zveze in Ljudske tehnike. Mlada dekleta so nosila na ramah košarice svežega cvetja, kar je napravilo zelo lep vtis. Tako se je zvrstila skupina za skupino. Na vse gledalce so napravili močan vtis otroci, ki so na roki nosili vsak po enega goloba in šopek cvetja. Ko so

sporočili, da so enote pripravljene. Parado so odprli načelnik štaba podpolkovnik Nikola Brašković s spremstvom, kateremu je sledilo osem bojnih zastav in nato enote vseh rodov. Planinci so nosili ročne reaktivne metalce, avtomatičarji pa »šarce« domače izdelave, ki izstrelje 400 nabojev na minuto. Ko so grmeli mimo 50-tonski jekleni tanki in 150-tonski vlečni voz, so gledalci obstali v prijetnem občutku, da smo danes močni, da naša armada, ki je rasla in se utirjevala v tako težkih pogojih, obvlada najmodernejšo vojno tehniko. Za vojaškimi enotami so prikorakali mladinci predvojaške vzgoje, protiletalske zaščite, gasilci, člani Ljudske tehnike, organizacije TVD, jahači na plemenitih belih konjih, pionirji z zračnimi puškami, mladinci in mladinke itd. Zaključek parade je bil, ko so na Trgu revolucije združeni pevski zbori nad 1600 pevcev pod vodstvom dirigenta Radovana Gobca zapeli več partizanških pesmi.

Lepo so Prvi maj proslavili tudi v ČRNI GORI in MAKEDONIJI. V Črni gori so imeli po šolah, podjetjih in gradbiščih predavanje o pomenu praznovanja Prvega maja, po občinah in v središčih okrajev pa svečane akademije. V MAKEDONIJI je bila v Skoplju tradicionalna parada enot JLA, članov družbenih organizacij, dijakov, športnikov in delovnih kolektivov.

Tudi na Primorskem smo dočakali Prvi maj v prazničnem razpoloženju. V TOLMINU je bila zvečer 30. aprila velika baklada in nato govor o pomenu desetletnice osvoboditve in Prvem maju. Nastopil je pevski zbor centralnega doma JLA iz Beograda. V IDRIJI je bil prvomajski sprevod z velikim zborovanjem in govorom predesdnika republiškega sindikata metalurgije tovariš Štum. V VIPAVI je bil telovadni nastop pripadnikov JLA, ki so izvajali proste vaje in konjske dirke na 400 metrov dolgi tekmovalni stezi. V PIRANU sta govorila ljudski poslanec koprškega okraja Anton Ukmar in predsednik mestne občine Plinio Tomasin. Ob koprskem zalivu so taborniku rodu »Srebrnih galobov« zažgali taborni ogenj in razvili taborniški prapor. Navzoča sta bila tudi ljudska poslanca Julij Beltram in Martin Grajf. Po vseh večjih vaseh in občinskih središčih so bile slavnostne akademije ter kulturne prireditve.

prišli pred tribuno, so spustili golobe, da so poleteli v zrak kot simboli miru. Nad sto tisoč ljudi je korakalo mimo tribune in pozdravljalo voditelja Tita.

V ZAGREBU so v paradi sodelovale poleg enot JLA tudi športne organizacije, člani Socialistične zveze in delovnih kolektivov. V enotah JLA so bili tudi borci proleterske enote, ki je nastala iz III. proleterske liške brigade, ki je sodelovala pri osvoboditvi Zagreba. Zagrebčani so te svoje osvoboditelje pozdravili z navdušenim ploskanjem.

V SARAJEVU, glavnem mestu Bosne in Hercegovine je gledalo mimohod enot JLA 50.000 ljudi. Na častni tribuni so bili predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar, predsednik Izvršnega sveta Avdo Humo, komandant sarajevske vojne oblasti generalpodpolkovnik Veljko Kovačević in drugi predstavniki vojaške in civilne oblasti.

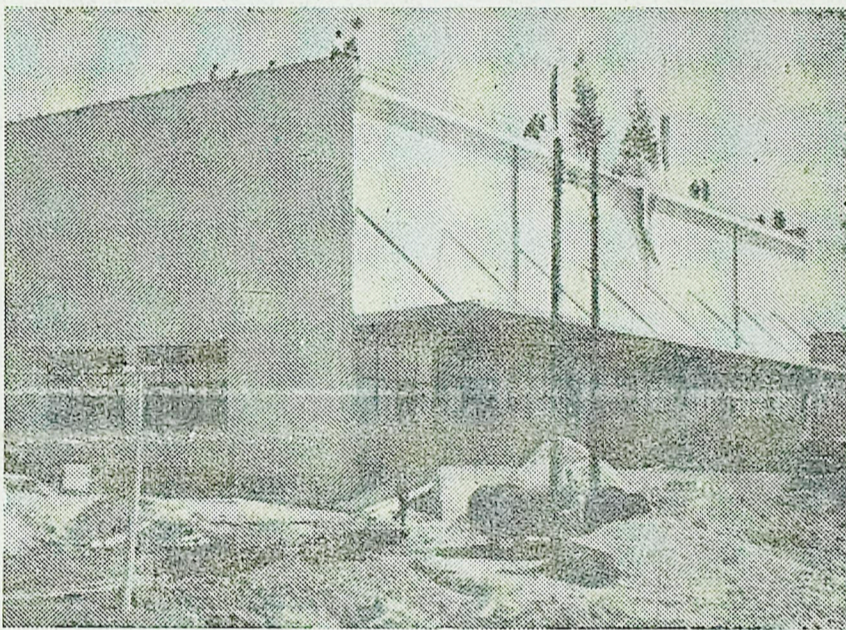
LJUBLJANA je Prvi maj proslavila z mogočno parado enot JLA, športnikov, članov gasilskih društev, Ljudske tehnike in drugih organizacij. Že več ur pred začetkom parade je mesto izgledalo kot mravljišče. Vse je hitelo proti Prešernovi cesti, kjer je bila pri vhodu v Tivoljski park postavljena častna tribuna za vojaške, politične in kulturne predstavnike. Začetek parade so naznanili topovski strelji, nakar so fanfaristi pred tribuno dali znak za začetek. Komandant parade Anton Bavec je prijel pred tribuno in

Hladilnica pri Dekanih pomemben objekt za naše kmetijstvo

Prvega maja so v Dekanih slovensko odprli novo hladilnico za sadje, zelenjavo in druge poljske pridelke. Direktor zadružnega trgovskega podjetja »Fructus« tov. Savo Merljak je ob tej priložnosti pojasnil pomen hladilnice za razvoj kmetijstva v koprskem okraju, novi objekt pa je z željo, da bi čim več koristil skupnosti, ki je vložila v njegovo zgradnjo velika sredstva, izročil svojemu namenu tov. Julij Beltram.

letni perspektivni plan za kmetijstvo.

V tem pogledu je nova hladilnica zelo pomembna. Naši kmetje so namreč v preteklosti prodajali svoje pridelke v glavnem v Trst. Zaradi tega ni bila pomembna vzdržljivost blaga za transport in manipulacijo. Zadnja leta pa naše kmetijske pridelke vse bolj izvažamo v severne države, ki pa so bolj oddaljene, kar zahteva drugačno kvaliteto blaga. Rešitev tega problema pa je v ve-

Sadjarstvo, predvsem pa vrtnarstvo sta na Koprskem močno razvita. Koprski okraj je med najrodovitnejšimi področji severnega Jadrana ter ima zelo ugodne podnebne razmere za gojenje zgodnjih pridelkov, kot so grah, fižol v stročju, paradiznik, češnje, jagode itd. Prav zato sta v koprskem kmetijstvu vrtnarstvo in sadjarstvo na drugem mestu, takoj za vinogradništvom.

V tej smeri se naše kmetijstvo zadnja leta tudi razvijata. Tako so leta 1952 odkupna podjetja odkupila na področju koprškega okraja 8500 ton povrtine in sadja, leta 1953 11.400 ton, lansko leto pa 15.300 ton. Te številke same po sebi govorijo o stalnem porastu blagovne proizvodnje v kmetijstvu, čeprav še zdaleč niso izčrpane vse možnosti, ki jih imamo v tem pogledu. Glede na to, da daje zemlja ob intenzivni obdelavi dve do tri kulture letno, bi lahko še povečali pridelok povrtine in sadja, predvsem pri paradizniku, jagodah in grahu. To sicer določa tudi deset-

liki meri odvisna tudi od dobrega skladiščenja, ki je možno le v primeri hladilnici.

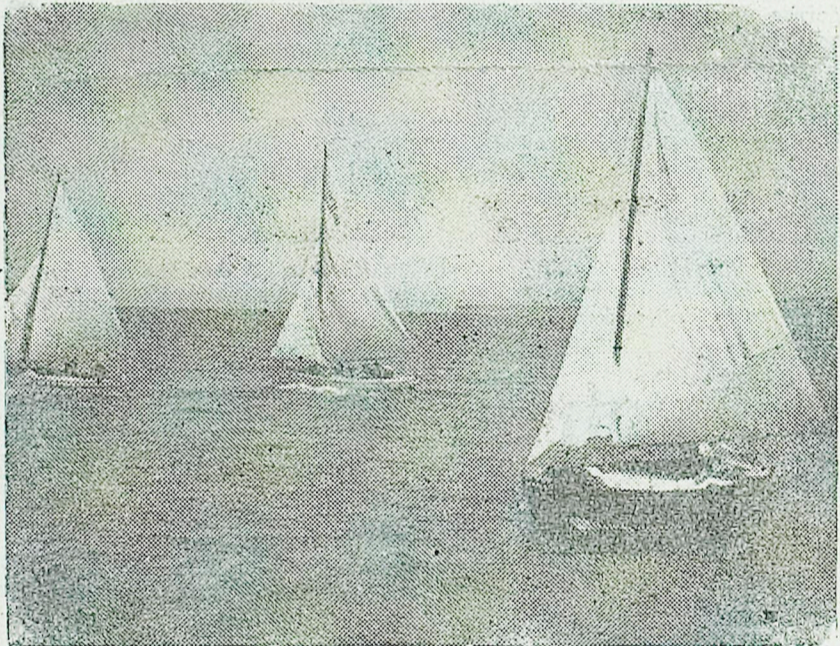
Podjetje Fructus je tudi doslej že izvažalo kmetijske pridelke v oddaljene države. Pri tem pa je imelo velike težave s predhlajenjem, pa tudi velike stroške, saj je moralo to opravljati s posojenimi agregati nemških in švicarskih podjetij. Led pa je moralo podjetje nabavljati na Jesenicah. Vsi ti stroški in težave bodo z novo hladilnico odpravljeni.

V novi hladilnici bodo lahko predhladili 18 vagonov svežega sadja in zelenjave v 24 urah. Obenem bo hladilnica proizvajala dnevno 15 ton ledu, kar bo zadostovalo za vse naše potrebe, vstevši tudi gostinstvo.

Razen tega ima hladilnica 9 hladilnih celic z zmogljivostjo 8 do 10 vagonov vsaka, ki so namenjene predvsem za vskladiščenje viškov hitro pokvarljivih proizvodov. Do teh viškov prihaja takrat, ko določena vrsta povrtine ali sadja naenkrat dozori in je proizvodnja tako velika, da ne morejo vseh pridelkov sproti odvažati na trg. Pri tem se lahko spomnimo lanskoletnega primera z graham, kar se z novo hladilnico ne bo moglo več ponoviti. Hladilnica bo služila tudi za konzerviranje sadja in zelenjave za daljšo dobo. Tako bodo ohranili sveže sadje in zelenjavo vse do zime in celo prihodnje pomladi. Prav tako sta v hladilnici dve celici za predhlajevanje in skladiščenje jajc z zmogljivostjo 8 vagonov. Skupna zmogljivost hladilnice je okrog 1200 ton.

Tako bo hladilnica na eni strani preprečevala kvarjenje pridelkov, na drugi pa tudi regulirala preskrbo in stabilnost cen.

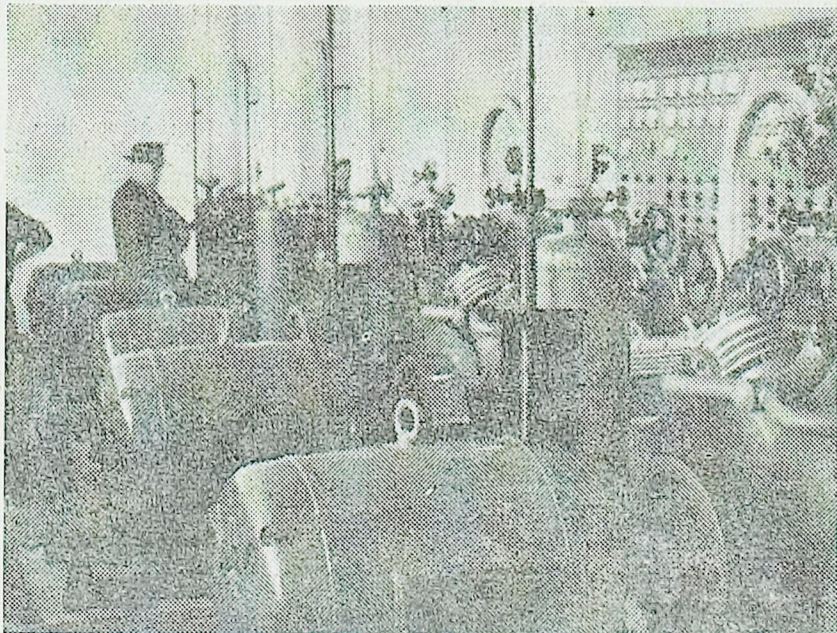
V ta, za naše kmetijstvo tako pomemben objekt, so investirali okrog 350 milijonov dinarjev. Gradnja je trajala približno 18 mesecev, kar pomeni, da je bila hladilnica hitro dovršena. Čeprav so investicije velike, računajo, da bo hladilnica pri pravilnem izkoriščanju amortizirana že nekako v 6 letih, kar popolnoma opravičuje in ekonomsko utemeljuje gradnjo tega objekta.

bodne Jugoslavije, pa so se vzdolž morske obale, od Kopra do Pirana vrstili umetni ognji.

Letošnje proslave so nosile še noseben poudarek, ker so narodi Jugoslavije praznovali tudi desetletnico osvoboditve in hkratu deset let graditve in obnavljanja v narodnoosvobodilni borbi opustošene domovine.

V glavnem mestu Beogradu se je proslava začela zvečer 30. aprila z veliko baklado studentov. Prvega maja zjutraj pa so se Beograjčani vsuli na ulice svojega mesta, ki je za tri dni menjalo svoje običajno zunanje lice. Pod vihrajočimi zastavami so čez ulice razpeti transparenti v napisih izražali pozdrave največjemu prazniku dela in vsem tistim, ki z žulji ustvarjajo socializem. Običajno je v nedeljo na beograjskih ulicah mimo in ni nobene posebne gneče, letos pa skoro ni bilo mogoče priti na Bulvar revolucije, ker so ljudje že zgodaj zjutraj zasedli vse dohode in pločnike. Bil je Prvi maj, ljudje pa so prišli, da vidijo tradicionalno prvomajsko parado. Na častni tribuni so bili ob osmi uri, ko so topovski strelji napovedali začetek parade, poleg predsednika republike maršala Tita tudi predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade s člani predsedstva, podpredsedniki Zveznega izvršnega sveta Ranković, Vukmanović, Colaković, častni predsednik svetovne federacije bivših borcev Vincent Auriant, zastopniki sindikatov, generali

Vrsta agregatov v novi hladilnici

Sprehod PO SVETU

Čprav so mnogi dogodki preteklih mesecev vzbudili v svetu upravičeno upanje, da gre glede pomiritev v svetu na boljše, so zadnji dogodki v Indokini pokazali, da je igra velesil okrog interesnih sfer zelo nevarna stvar, ki more vsak hip privedi do novih vojnih žarišč. Iz Saigona, glavnega mesta Južnega Vietnama, prihajajo že nekaj dni razburljive vesti o oboroženih spopadih med Din Diemovo vlado in tremi verskimi sektami. Položaj je zelo zapleten in tudi komentariji o ozadiju teh spopadov so si zelo različni. Razen predsednika vlade Diema in treh verskih sekt so v zadevo vmešani tudi državni poglavar cesar Bao Dai, ki že nekaj časa živi v Cannesu v Južni Franciji, Združene države Amerike po svojem zastopniku generalu Collinsu in Francija.

Da bi razumeli vzroke spopada, moramo povedati, da so v Južnem Vietnamu razen državne vojske še tri vojske sekt, vsaka s svojim štabom. Dnem je zadnje čase zelo forširal združitev vseh vojsk v eno armado, ki bi bila kos dobro oboroženi armadi Severnega Vietnama. Vse kaže, da ima pri sedanjih spopadih najvažnejšo vlogo Amerika, ki z vsemi silami podpira osvojenega predsednika vlade Diema,

V nekaj vrstah

TOKIO: Japonsko obrambno ministrstvo sporoča, da so ZDA od 1. maja lani do 1. maja letos poslale Japonski orožja v vrednosti nad 278 milijonov dolarjev.

WASHINGTON: Izrael in ZDA sta sklenila trgovinski sporazum, na podlagi katerega bodo ZDA prodale Izraelu del viška žita, riža, bombaža in drugega potrošnega blaga v vrednosti 8.300.000 dolarjev.

CARACAS: Venezuela je izstopila iz mednarodne organizacije dela, ker je upravni odbor te organizacije dela odgodil V. zasedanje odbora za petrolej.

LONDON: V Londonu so se sestale delegacije strokovnjakov treh zahodnih velesil, ki naj bi pripravile četverno konferenco s Sovjetsko zvezo.

BON: Zveza zahodnonemških sindikatov zahteva uzakonitev 40-urnega delovnega tedna s polno plačo, povečanje mezd in plač, večjo socialno zaščito, pravico do soodločanja v podjetjih, tovarnah in višjih industrijskih organizacijah. Z zahtevo po izboljšanju življenjskih pogojev delavcev in nameščencev se bo spopad med delodajalci in sindikati še bolj zaostroil.

TOKIO: Japonska vlada je japonskim ribičem, ki so umrli od ameriških poskusov z vodikovo bombo na Bikinih, priznala denarno odškodnino 720 milijonov jenov. Tisti, ki so bili med eksplozijo na ladji »Laki Dragon« in so preživeli nesrečo, dobijo po 80 milijonov jenov. Odškodnino dveh milijonov dolarjev je Japonska vlada dobila za ponesrečene od ZDA.

NEW YORK: V državi New York vlada veliko ogorčenje zaradi privatnega pridelovanja seruma proti otroški paralizi. Vlado obtožujejo, da je serum prišel v roke črnorizijancem, privatnih zdravnikov in lekarnarjev, medtem ko ga državne ustanove ne morejo dobiti.

RANGUN: Predsednik indijske vlade Nehru je na Cu En Lajev predlog o direktnih razgovorih z ZDA, na tiskovni konferenci izjavil, da je nujno začeti z neposrednimi razgovori, ker ni vselej dobro pogajati se s posredovalci.

Govoreč o azijsko-afriški konferenci je Nehru dejal, da pomeni presenetljiv uspeh ter da, če bi imeli podobne stike na Zahodu, bi bilo na svetu dosti manj težav.

KAIRO: Obrambno ministrstvo je odobrilo novi zakon, ki predpisuje triletno splošno vojaško obveznost v vseh rodih egipčanske vojske.

BERLIN: Vzhodnonemško sodišče je obsodilo na 15 let ječe in prisilnega dela Hüterja, nekdanjega načelnika državnega urada za preskrbo s surovinami. Hüter je eden od 250 »zahodnih agentov«, ki so jih nedavno aretirali.

kateremu je že Francija odrekla svojo podporo in proti kateremu je tudi Velika Britanija, Amerika hče najbrž s pomočjo Diema in enotne armade Južnega Vietnama preprečiti splošne volitve v juliju in s tem tudi uveljavitev ženevskega sporazuma. Washington se verjetno zaveda, da bi splošne volitve v Vietnamu, prihajajoče nov poraz ameriške politike na Daljnem vzhodu. To je važno zlasti zdaj, ko so Združene države Amerike prisiljene po azijsko-afriški konferenci zavzeti novo smer tudi glede politike do Kitajske in do formoškega vprašanja in sprejeti Cu En Lajevu ponudbo za mirno reševanje sporov, da ne bi pred svetovno javnostjo izpadle kot natelec nove vojne. Južni Vietnam naj bi bil torej nekakšna kompenzacija za zadnje politične poraze na Daljnem vzhodu.

Nasprotno pa je Franciji mnogo do tega, da bi prišlo do pomiritve v Vietnamu in da bi izvedli splošne volitve, kakor to predvidevajo pariški sporazumi. V tem pogledu podpira Francijo tudi Velika Britanija. Kako se bo končal oboroženi spopad v Indokini in diplomatska igra okrog njega je težko predvidevati. Moremo pa trdno upati, da so danes miroljubne sile v svetu že tako močne, da bodo znale preprečiti neko novo vojno. Tu mislimo zlasti Združene države Amerike, kjer je morda ravno pritisk demokratičnega javnega mnenja eden od činiteljev, da bo prišlo do pogajanj med ZDA in Kitajsko glede ureditve formoškega vprašanja.

Ob prvomajskih praznikih so številni ugledni državniki po svetu naglasili potrebo mirnega sožitja med narodi. V Moskvi je govoril maršal Žukov, ki je naglasil, da teži sovjetska zunanja politika za mirnim reševanjem mednarodnih vprašanj in sporov. Dejal je, da ratifikacija pariških sporazumov ovira zmanjšanje mednarodne napetosti in narekuje Sovjetski zvezi nove ukrepe za zagotovitev varnosti in ohranitve miru v svetu. Predsednik vzhodnonemške vlade Grotewohl pa je v prvomajskem razglasu dejal, da mora Zahodna Nemčija slediti zgledu Avstrije ter si zaslužiti svobodo in neodvisnost z odpovedjo pariških sporazumov in s pristankom, da postane nevtralizirana država v okviru sistema kolektivne varnosti, ki ga

Neodvisna in nevtralna Avstrija

Avstrijskega ljudstva so je oprijel upravičen optimizem, da bo njegova država v kratkem spet zaživele samostojno in neodvisno življenje. V ponedeljek 2. maja so se na Dunaju namreč sestali veleposlaniki štirih velesil, da bi proučili načrt državne pogodbe z Avstrijo ter pripravili vse potrebno za sestanek štirih zunanjih ministrov, ki bi državno pogodbo podpisali. Tako bi Avstrija po sedemnajstih letih postala spet suverena država.

Na Dunaju so že po prvem dnevu konference poudarili svoje zadovoljstvo s potekom razgovorov, posebno pa z ozračjem, ki je vladalo na konferenci. Avstrijski zunanji minister Figl, ki na konferenci veleposlanikov zastopa svojo vlado, je takoj po prvi seji izjavil, da so izgledi za uspeh konference dobri ter da je mnogo razlogov za optimizem. Britanski uradni zastopnik pa je poudaril, da se bodo zunanji ministri štirih velesil sestali že 12. maja in da je v najkrajšem času pričakovati podpis državne pogodbe, ki bo Avstriji vrnila neodvisnost in suverenost. Optimistične izjave je dal tudi ameriški predstavnik.

Že prvega dne konference so dosegli soglasje o 15 členih od skupnih 59., kolikor jih vsebuje načrt pogodbe, ker so se razgovori razvijali v ozračju pomiritve in vzajemne popustljivosti. Dobro obveščeni krogi javljajo, da je Sovjetska zveza pristala, da se iz načrta državne pogodbe brišejo nekateri členi, ki se nanašajo na prepoved dajanja avstrijskega državljanstva tistim Nemcem, ki so bili člani nacistične stranke, vselitve Nemcev v Avstrijo in prisilnega iz avstrijskega državljanstva

zagovarja Sovjetska zveza. Vsekakor zelo pomembna je izjava bivšega britanskega laburističnega zunanjega ministra Morrisona, da morajo vlade in narodi voditi politiko miru in demokracije. V izjavi je nadalje rečeno, da britansko laburistično gibanje poziva vse vlade, naj sodelujejo v korist miru in naj se potegujejo za prepoved vseh sredstev za množično umičevanje.

Med dogodki v Evropi moramo omeniti priprave za konferenco zahodnih sil s Sovjetsko zvezo, izvolitev novega predsednika republike v Italiji in volilni manifest britanske konzervativne stranke.

Zastopniki treh zapadnih velesil so imeli te dni več sestankov glede priprav za konferenco s Sovjetsko zvezo. Računajo, da bodo Sovjetski zvezi že v kratkem poslali povabilo, menda še pred sklenitvijo avstrijske državne pogodbe. Pričakujejo, da bodo tri zapadne velesile v povabilu Sovjetski zvezi obrazložile svoje predloge glede evropske varnosti in zmanjšanja oborožitve, glede Nemčije pa bodo ponovile svojo zahtevo po svobodnih volitvah.

Izvolitev znanega političnega delavca Gioljannija Gronchija, ki je pri vseh strankah užival ugled zaradi svoje vestnosti in nepristranosti, za predsednika italijanske republike, je pravzaprav neke vrste preruščenje. Gronchi je bil izvoljen kot neuraden kandidat levega mimo volje vodstva demokristjanske stranke. Zanimivo je, da je Fanfanijev kandidat na volitvah propadel kljub vsem mogočim parlamentarnim spletkam vodstva demokristjanske stranke. Prihodnji tedni bodo pokazali, kakšen vpliv bo imel Gronchi na vladno politiko v Italiji, predvsem ker je znano, da ni preveč naklonjen sedanji vladni formuli.

In ob koncu še nekaj besed o volilnem manifestu britanske konzervativne stranke, ki ga je obrazložil v posebni izjavi predsednik britanske vlade Eden. Zanimivo je, da so tudi konservativci navedli vsaj glede zunanje politike v svojem volilnem razglasu mnogo istih programskih točk kot nedavno laburisti. Tako je Eden med drugim poudaril, da se bo Velika Britanija še nadalje zavzemala za popolno razorožitev v svetu, za odstranitev atomskega orožja, hkrati pa se bo zavzemala za razgovore s Sovjetsko zvezo. Prav tako kot laburisti tudi konservativci obljubljajo izboljšanje življenjske ravni, povečanje proizvodnje v industriji in kmetijstvu ter zidavo novih stanovanjskih hiš, bolnišnic in šol.

godbe bo nastal v tem delu Evrope nov položaj, ki bo v znatni meri prispeval k splošni pomiritvi v svetu. Predvsem moramo poudariti dejstvo, da bo Avstrija nevtralna država, kar je velikega pomena za vso Evropo, če upoštevamo njeno zemljepisno lego. Dejstvo pa je, da so nekateri krogi na Zapadu, zlasti v Ameriki, nasprotovali temu, da bi Avstrija postala nevtralna. Verjetno so računali s tem, da bi jo vključili po podpisu državne pogodbe v zapadnoevropsko zvezo. S tem bi pa še bolj določeno dali tej zvezi čisto vojaški pomen. Da so na Zapadu pristali na avstrijsko nevtralnost, je brez dvoma uspeh sovjetske diplomacije, ki je v zadnjem času sploh iz rok iztrgala Zapadu pobudo za miroljubno ofenzivo.

Nevtralna in neodvisna Avstrija bo tako lahko igrala važno posredovalno vlogo med Zapadom in Vzhodom. Rešitev avstrijske državne pogodbe bo pa obenem omogočila rešiti tudi ostala viseča in pereča vprašanja v Evropi, predvsem nemško vprašanje, ki je eno najbolj kočljivih vprašanj po zadnji vojni. Če se čujeje glasovi iz Nemčije, naj bi tudi ona postala nevtralna država, ker bi se Sovjetska zveza na ta način laže sporazumela z zapadnimi velesilami o zednitvi obeh Nemčij in o svobodnih volitvah pod nadzorstvom velesil. Svedo so to za sedaj le močne želje dobrišnega dela Nemcev. Ni pa izključeno, da bo rešitev avstrijske državne pogodbe močno vplivala na prihodnje konference štirih velesil, ko bodo obravnavale nemško vprašanje. Na vsak način bo po podpisu avstrijske državne pogodbe ozračje v Evropi veliko bolj ugodno in znosnejše.

Kljub tem težavam, ki so jih nekateri zapadni krogi hoteli dramatizirati, pa poteka konferenca normalno in v prijateljskem vzdušju. Sovjetska zveza je popustila tudi glede nemške imovine na sovjetskem področju Avstrije. Kanceler Raab je na seji vlade izjavil, da je dobil od sovjetskega visokega komisarja Iljičeva zagotovilo, da bodo vsa podjetja, ki so sedaj pod sovjetsko upravo, izročena Avstriji popolnoma v redu in z vso opremo. Na Dunaju računajo, da bo v bližnji prihodnosti prišlo do podpisa načrta državne pogodbe, tudi če ne bi mogli odstraniti nekaterih nesoglasij.

Tako se bo Avstrija, ki zavzema precej važen položaj v srcu Evrope, vrnila spet k normalnemu življenju. S podpisom avstrijske državne po-

Tradicionalna prvomajska proslava na stadionu Prvi maj

Trstu morajo vrniti nekdanji industrijsko pomorski pomen

Tradicionalna prvomajska proslava je privabila na stadion Prvi maj v Trstu veliko množico Tržačanov, številno pa so bili zastopani tudi prebivalci okoliških vasi, ki so prispele v mesto peš, z avtobusi in z drugimi vozili. Izredno lepo vreme je omogočilo, da so v celoti izvedli ves obširni spored, ljudsko rajanje pa je trajalo še pozno v noč.

Na svečano okrašenem stadionu z delavskimi in športnimi zastavami so najprej odigrali Internacionalo, nato pa sta govorila v italijanščini Eugenio Laurenti in v slovenščini Mirko Kosmina. Eugenio Laurenti je v svojem govoru najprej poudaril, da poteka zdaj deset let, odkar je tržaško ljudstvo v sodelovanju z jugoslovansko armado osvoboditeljico zadalo zadnji udarec naci-fašizmu in po dolгих letih zatiranja slavilo svoj prvi svobodni prvi maj. Nato je govoril o mednarodnem položaju, in ugotovil, da je zdaj znatno ugodnejši, ker je doživela politika blokov in hladne vojne več porazov. Kot dokaz raznih pomiritev v svetu je navedel tudi nedavni sporazum med Italijo in Jugoslavijo v zvezi z rešitvijo tržaškega vprašanja.

Precej časa se je zadržal pri obravnavi političnega in gospodarskega položaja v Trstu. Pri tem je poudaril, da se morajo tržaške demokratske sile v povezavi s socialističnimi in demokratskimi silami italijanske republike boriti za to, da se vzpostavi politična fronta, ki bo sposobna uresničiti tiste gospodarske in socialne reforme, ki še niso bile uresničene in ki izhajajo iz idealov narodno osvobodilne borbe. Potrebno pa je seveda doseči tudi enotnost v zahtevah in akciji med krajevnimi demokratskimi silami, da bi Trst ponovno dobil svoje ladje, svoje pomorske proge in da bi se njegova industrija okrepila.

Tudi Mirko Kosmina je v svojem govoru najprej poudaril pomen praznovanja letošnjega prvega maja, ko slavimo desetletnico zmage nad fašističnimi zavojelci. Dobrišen del svojega govora pa je posvetil rešitvi tržaškega vprašanja. Dejal je, da s podpisom tega sporazuma sicer niso bile upoštewane vse težnje tukajšnjega slovenskega in italijanskega prebival-

stva, toda s sporazumom so propadle težnje reakcionarnih sil v svetu, da bi se to vprašanje rešilo enostransko in s silo, hkrati pa je prenehal delovati važen vzrok razdvojenosti med tržaškimi demokratskimi usmerjenimi silami.

Obširno je analiziral tudi izvajanje posebnega statuta, ki sta ga podpisali Jugoslavija in Italija glede popolne enakopravnosti Slovencev na vseh področjih javnega življenja. Ugotovil je, da se ta statut še vedno ne izvaja in da so Slovenci pri tržaških oblasteh še vedno zastopani. Med drugim nočejo priznati pravice slovenskega uradovanja v javnih uradih, še vedno razlaščajó slovensko zemljo, slovenskim občinskim svetovalcem prepovedujejo uporabo slovenskega jezika, niso še uredili vprašanje sistematizacije šolnikov itd. Spoštovanje in izvajanje statuta pa seveda ni samo stvar Slovencev, ki živijo na tem področju, ampak tudi italijanskih demokratskih sil. Medsebojna povezava in združitev v eni fronti je edini pogoj za pravilno rešitev vseh perečih nacionalnih in socialnih težav ne le v Trstu, ampak tudi v italijanski republiki.

Po govorih Laurentija in Kosmine, ki jih je množica sprejela z odobravanjem, so v pestrem kulturnem sporedu sodelovali folklorna skupina iz Brega, folklorna skupina slovenskih srednješolcev, združeni tamburaški zbori iz Skorklje, Rojana in Rocola in pevski zbori iz Bazovice, Nabrežine, Doline in Barkovelj.

Zanimivo je, da se je tržaškimi policijskim silam zdela prvomajska proslava zelo nevarna stvar, saj so v velikem številu in v polni bojni opremi obklopile ves stadion. Mnogo uniformiranih policistov in agentov v civilu je bilo tudi po vsem mestu. Vse je kazalo, da so hoteli s tem ustvariti vzdušje, ki nima ničesar skupnega z mirnim praznovanjem prvega maja tržaškega delovnega ljudstva. Sicer pa si je težko predstavljati, da policija ne bi vedela za miroljubni značaj prvomajskih manifestacij, in da ne bi bilo mogoče morebitne fašistične razgrajaje ukrotiti tudi z mnogo manjšimi silami in sredstvi.

Na kratko

S Sirijo je bila sklenjena pogodba o izvozu 5 vagonov našega cigaretnega papirja. Cigaretni papir, ki ga izdeluje tovarna na Reki, bo te dni odpeljan do Beirutu. To bo prva večja pošiljka našega cigaretnega papirja iz naše države. Po drugi strani pa je zanimivo, da si konkurenčna podjetja iz Avstrije, Nemčije, Francije, Italije in ZDA prizadevajo, da bi preprečila sklenitev te pogodbe, toda za enkrat niso uspela.

V ladjedelnici »3. maj« na Reki so dogradili motorno ladjo »Vipavo« s 735 ton nosilnosti. To je že petnajsta ladja iz serije »Drava«, ki jih ladjedelnica gradi za Jadransko svobodno plobo. »Vipavo« bo Jadranska svobodna ploba uporabljala za prevoz tovora po Sredozemlju. Njena hitrost znaša okoli 10 navičnih milj na uro.

V Ankari je bil podpisan protokol o enotni blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Turčijo. Vrednost blagovne izmenjave v obeh smereh bo znašala okoli 45 milijonov dolarjev.

Parafirali so tudi posebne dogovore s petletnim rokom o pošiljkah pšenice in bombaža Jugoslaviji, kakor tudi dogovor o medsebojnem kreditiranju med obema deželama. Te dogovore pa bodo podpisali v Beogradu ob obisku vladne delegacije.

Tovarna vžgalic »Drava« v Osijeku bo letos izvozila v 30 držav okoli 280 vagonov vžgalic; od teh največ v Peru. Začeli so tudi urejevati plantažne nasade najboljšega kanadskega topola, di bi si s tem zagotovili potrebne les, ki je tovarni nujno potreben za izdelovanje kakovostnih vžgalic.

Porast števila gostov narekuje večje investicije za turizem

Venjetno nismo v koprskem okraju o nobenem gospodarskem vprašanju toliko razpravljali, kolikor o gostinstvu. Zlasti to velja za zadnja leta. Projekti, kritike, perspektive, investicije, rentabilnost, cene, ureditev lokalov, postrežba, kadri itd. Vse to je bilo pogostoma na dnevnem redu. Naravne lepote naših krajev, ugodno podnebje, predvsem pa monje poleg drugih privlačnosti nekako sami po sebi to vsiljujejo in nam narekujejo, da uredimo naša letovišča ter ustvarimo iz turizma donosno gospodarsko vejo.

Ne moremo reči, da ni bilo v tem pogledu dobrih ukrepov, ki so poživili turistično in gostinsko dejavnost. Vendar pa je še dolga vrsta perečih problemov, ki zavirajo hitrejši razvoj in zahtevajo rešitve. Še danes namreč nismo dosegli predvojnega stanja in uvrstili turizma v našem gospodarstvu na tisto mesto, kamor sodi po svojem pomenu.

Vendar nam podatki o naši turistični in gostinski dejavnosti govori, da smo na dobri poti. Zadnja tri leta opazimo močan porast domačih in tujih gostov in tudi perspektive za letošnjo sezono so zelo ugodne. Poglejmo nekaj števil. Leta 1952 je bilo v koprskem okraju skupaj 16.725 gostov. V letu 1953 se je to število dvignilo na 29.500, medtem ko je lansko leto preseгло 33.000. To pomeni, da se je število gostov v dveh letih podvojilo. Razen domačih gostov prihajajo že danes k nam gostje iz 19 tujih držav, med katerimi so na prvem mestu Avstriji, ki jih je bilo lansko leto nad 3.500. Tako so naša gostinska podjetja samo v lanskem letu ustvarila 55 milijonov deviznih dinarjev.

Nedvomno je to napredek, posebej še, če upoštevamo, da lansko leto ni bilo posebno ugodno za turizem. Spomladansko deževje in slabo vreme sta močno vplivala na prihod gostov v začetku sezone. Učinek regresov se je prav tako močno poznala in izrazila zlasti v tem, da so se domači gostje zadrževali v hotelih manj časa, kar je vplivalo na število nočnin. K temu lahko prištejemo še pomanjkljivo insonm-prištejemo še pomanjkljivo informacij v državi, saj je bilo več primerov, da so v Zagrebu in drugih naših centrih postregli interesentom z netočnimi podatki o zasedbi hotelov in možnosti sprejema gostov v našem okraju. V inozemstvu pa se je čutil vpliv sovražne propagande do nove Jugoslavije, kar se je izražalo v odvratanju gostov.

Sedaj smo pred sezono in prav je, da se vprašamo, kako smo na to pripravljani. Da je zanimanje za naše kraje poraslo, nam pove že primerjava med prvimi letošnjimi in lanskimi tromesečjem. Letos je v prvih treh mesecih obiskalo naše kraje že nad 30% več domačih in tujih gostov, kot v istem razdobju lanskega leta. O afirmaciji našega turizma v inozemstvu pa nam jasno govori močno spremenjen odnos tujih turističnih birojev do naših krajev. Medtem ko so naša prejšnja leta v svojih propektilih več ali manj ignorirali, so letos vnesli vse naše glavne turistične centre in pomembnejše hotele v svoje prospekte v Avstriji, Nemčiji, Švici, Danski, Švedski, Angliji in drugod. K temu je prav gotovo uspešno pripomogla tudi naša propaganda in stiki naših gostincev v inozemstvu. Mnogo je napravila v tem pogledu tudi gostinska zbornica, ki je poleg drugega organizirala in finansirala snemanje barvnega filma o naravnih lepotah ter kulturnih in turističnih zanimivostih našega okraja. To je obenem prvi barvni film, ki je bil posnet v teh krajih.

Letos je za goste boljše poskrbljeno tudi za zabavo in razvedrilo — športni ribolov, jadrnanje, veslanje, tenis, športna tekmovanja itd., hkrati pa predvidevajo tudi več kulturnih prireditev kot so, vokalni instrumentalni koncerti, razstave likovne umetnosti in podobno. Ne smemo pozabiti tudi na veliko razstavo primorskih vin. Razstava bo v Portorožu in bo trajala deset dni — od 17. do 26. VI. Po uspehu lanskega gospodarstva razstave lahko pričakujemo tudi za to veliko zanimanje.

Ob vsem tem pa se pojavlja vprašanje hotelskih sob in ležišč. Zlasti postaja to pereče v Portorožu, kjer je danes 460 ležišč, ki so nekdo

služila turizmu, uporabljajo v druge namene. Res je sicer, da so za letos dvignili število za 80 ležišč z ureditvijo novega hotela, vendar pa ne bo to rešilo stiske v sezoni.

Sploh so investicije v gostinstvu pogostoma predmet ostrih razprav. Zdi se kakor, da po vsaki zaključeni sezoni pozabimo na to in se spominimo šele, ko je pred vrati naslednja pomlad. Takrat začnemo preurejevati in graditi na hitro roko. Tudi letos ni bilo drugače in v našem največjem turističnem centru v Portorožu imamo hotele, kjer je delo še v polnem teku. Zatrjujejo sicer, da bodo dela končana do začetka glavne sezone, vendar pa bi bilo mnogo bolj primerno, če bi začeli s popravili že lansko leto in tudi v lanskoletnem družbenem planu predvideli potrebna sredstva. Zima v teh krajih ni namreč nobena ovira pri izvajanju gradbenih del.

V tem pogledu bi bila potrebna tudi nekoliko večja odločnost glede tega, kaj prav za prav hočemo, da ne bomo iz leta v leto le krpali, am-

pak rešovati vprašanje investicij s širše perspektive. Po mnenju strokovnjakov je letošnjih 66 milijonov, ki jih je dobilo gostinstvo odločno premalo, saj pomeni le neznaten procent skupnih investicij koprškega okraja. Niso pa samo gostinski objekti, ampak tudi ureditev naših turističnih središč in letovišč, ureditev pomorskega prometa, nabava motornih čolnov za smučanje na vodi itd. V investicijskem načrtu v gostinstvu pa pripada sedaj prav gotovo prvo mesto obnovitvi termalne kopališča v Portorožu, kar bi terjalo okrog 280 milijonov dinarjev investicij. Vsekakor znatna sredstva, toda pri tem ne smemo pozabiti, da je največji portoroški hotel »Palace« zrasel in tudi dobil sloves prav zaradi term. Kolikšnega gospodarskega pomena bi bile terne za Portorož, pa nam pove dejstvo, da bi na ta način podaljšali sezono od desetih danjih treh na celih 10 mesecev. Portorož bi ne bil le poletno sezonsko letovišče, marveč zdravilišče svetovnega slovesa.

Mladinci na taborjenju v Strunjanu

V Strunjanu se je minuli teden končalo štirinajstdnevno mladinsko taborjenje, ki ga je v okviru izvenarmadne vzgoje organiziral odbor za mladinsko vzgojo SPK okraja Koper. Taborjenja so se udeležili vsi mladinci koprškega okraja v dveh izmenah po teden dni vsaka.

Odvč bi bilo na dolgo in široko razpravljati o pomenu izvenarmadne vzgoje za našo mladino. Slehernemu je namreč jasno, da je njen namen krepiti obrambno moč naše dežele, vzgojiti in usposobiti naše mladince, da bodo znali braniti svojo domovino, če bo to potrebno, prav tako kot so se znali zanjo boriti njihovi očetje in starejši bratje. Vendar pa je za našo mladino taborjenje še mnogo več.

V to smo se prepričali, ko smo jih obiskali v Strunjanu in si ogledali njihovo življenje in delo v mladinskem taborišču. Pester in širok vzgojni program je že od vsega začetka ustvaril v taborišču živahno vzdušje dela in učenja. Razen predavanja in vežb v okviru izvenarmadne vzgoje so mladinci poslušali najrazličnejša predavanja o našem gospodarstvu, delavskem in družbenem samoupravljanju in drugih vprašanjih javnega življenja, kar jim bo veliko koristilo pri njihovem delu doma ali v tovarni. Posebno je v tem pogledu pridobila kmečka mladina, ki se v neposrednem družbenem dogajanju manj udeležuje. Tu pa so se tudi mladinci iz naših vasi podrobneje spoznali z našim socialističnim sistemom upravljanja v širšem razmerju.

Mladincem so predvajali tudi več vzgojnih filmov. Nadalje so jih seznanili s pridobitvami sodobne tehnike, učili o fotografiji, radio vezah, šofiranju itd. Prav tako niso pozabili gasilstva in protiletalske zaščite. V prostem času pa so se mladinci udeleževali v športu — nogometu, odbojki, metanju krogle, vlačanju vrvi in streljanju z zračno puško.

Za časa taborjenja so imeli več kulturnih predstav, za katera so preskrbela naša kulturno prosvetna

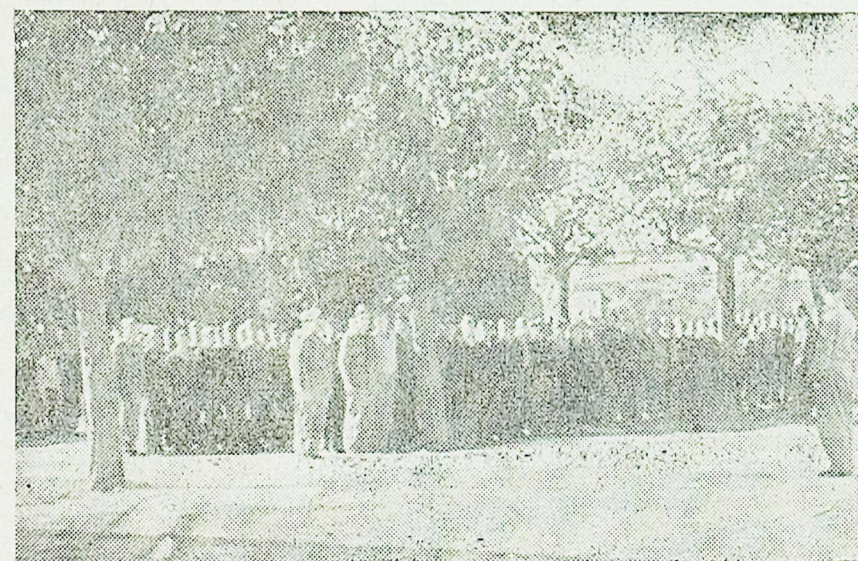
društva in DP Svobode. Tako se res ne moremo čuditi, če so nam vsi mladinci od kraja zatrjevali, da je taborjenje za njih zelo prijetna sprememba in da so se ob tej priložnosti naučili marsičesa. Spoznali so se med seboj mladinci iz najrazličnejših vasi in mest, tovarni in zadrug ter poglobili tovarništvo, ki jih veže v skupnih naporih, ki jih na svojih delovnih mestih dajejo za dvig in utrditev naše socialistične dežele.

Komandant taborišča in tovariši inšpektorji so nam zagotavljali, da so vsi mladinci vzeli taborjenje zelo resno. Ta vtis smo dobili, ko smo jih gledali pri predavanju in vežbah. No, pa naj vam povedo še sami, kako so se počutili in kaj mislijo o taborjenju.

»Cas nam mine kot bi trenil,« je zatrjeval Favento Klavdij iz Vanganela. »Ceprav sem se od začetka nekako čudno počutil, ker nisem bil navajen tako urejenega življenja in discipline, sem se temu kaj kmalu privadil. Vživel sem se in zdaj se mi zdi vse domače in prijetno. Tovarištvo, ki se je razvilo med nami, je največ vredno. Med seboj se res lepo razumemo in si tudi pomagamo. Najraje od vsega imam vežbe z orožjem in pa šport.«

Tudi Oblak Severin iz Urbancev je dejal, da mu je taborjenje zelo všeč. »Nič bi mi ne bilo žal, če bi taborjenje trajalo še nekaj dni. Videl in zvedel sem veliko novega, kar mi bo koristilo.« Istega mnenja je bil tudi Piciga Edvin iz Dekanov, ki so mu bila zlasti všeč predavanja o tehniki in gospodarstvu. Nekaj dni pred zaključkom taborjenja si je bil okvaril nogo in vodstvo taborišča ga je hotelo poslati domov. Kljub temu pa ni hotel iti, ker mu je bilo žal, da ne bi dokončal taborjenja z drugimi tovariši in pustil priložnost, da se kaj nauči.

Take in podobne odgovore smo dobili tudi od drugih mladincev. Vsem se je zdelo, da je teden dni kar prehitro minil in da se bodo morali spet ločiti ter oditi vsak v svoj kraj.

Zbor!

Velika delovna in gospodarska zmaga Šebreljcev

Prvega maja so Šebreljci z veliko slavnostjo odprli nov gospodarsko-kulturni dom. To je važen mejnik v povojnem razvoju te vasi, ki je bila med narodnoosvobodilno borbo popolnoma uničena. Naj na tem mestu navedemo samo kratek odlomek o požigu vasi.

Dne 9. in 10. junija 1944 so od vseh strani pridrvele kolone sivozelenih SS-ovcev. Že prvi dan so zažgali domačijo »Pri Frjanu«, drugi dan pa so najprvo oropali vse, kar je bilo kaj vrednega, nato pa z bakljami zažgali hišo za hišo, hlev za hlevom, kozolec za kozolcem. Tako je takrat zgorelo kmetu Ponikavecu 5 poslopjij, Velikanju 4, Mlakarju 4, Kažušču 3, Meriškarju 4, Ivonetu 4, Vrščakarju 5, Močniku 4 poslopja itd. Skupno je zgorelo okrog 130 poslopjij z vsem orodjem in drugo opremo. Ljudje so si rešili življenje s tem, da so se poskrili v gozdove, pa še ti ne vsi. Šest vaščanov je padlo pod streli podivjanih SS-ovcev...

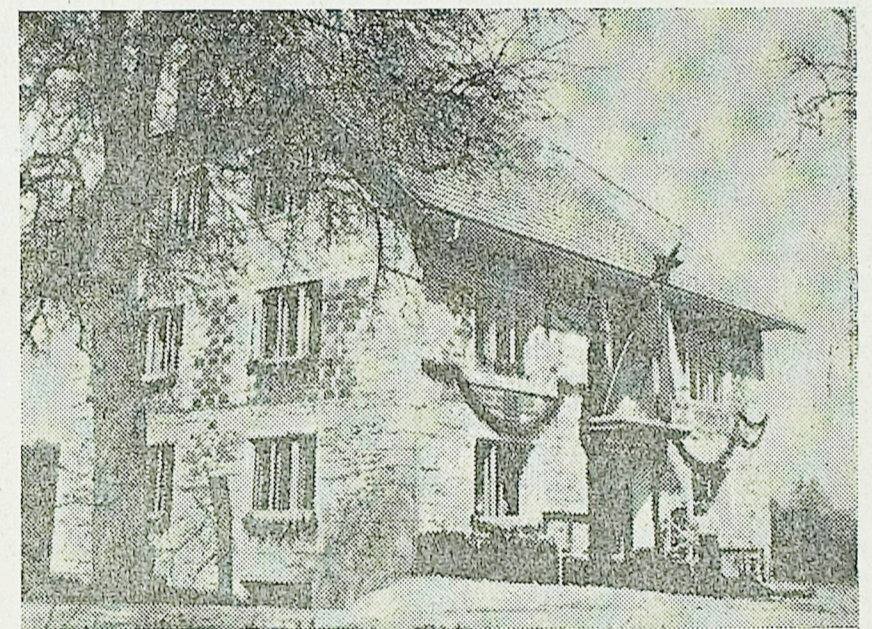
Deset led graditve in obnove je deloma zabrisalo grenke spomine na razdejanje. Ni pa zbledele v spominu Šebreljcev prizori na hribu nad vasjo, kjer so ob požigu videli komandanta SS-ovcev v družbi domačina.

Na ruševinah so v desetih letih s pridnostjo zgradili nove domačije. Zadnji dve leti pa so vložili veliko

Tovariš Avšič je v govoru dal vaščanom zaslužno priznanje in kot njihov poslanec v Zvezni ljudski skupščini zagotovil nadaljnje zanimanje. Med drugim je dejal: »Kar ste dosegli v teh desetih letih, je znak, da ne zaostajate za drugimi kraji, dokazuje, da ste napredni, da ste prežeti z ljubeznijo do vaše rodne zemlje. Želim, da bi vsak tak praznik slavili s kakšni mporodnium delom, da bi čimprej elektrificirali vas. Ljudje naj stopijo skupaj, tisti pa, ki imajo večje sposobnosti in večjo razgledanost, naj stopijo naprej, pa bo šlo. Lahko vam povem, da organi pri vladi vedo za vaše potrebe in težave. Zavedati pa se morate, da je bilo veliko krajev v Jugoslaviji tako uničenih kot vaša vas, in da je treba pomagati povsod.«

Predsednik Okrajne zadrugne zveze tovariš Ivančič je v pozdravu omenil, da je to že 16. zadrugni dom v tolminskem okraju, kjer deluje 45 kmetijskih zadrug. Nato je nadaljeval: »Znano je, da je vaša vas med najnaprednejšimi v okraju. Gospodarsko-kulturni dom, ki ga danes odpirate, naj ne bo samo gospodarsko, temveč tudi kulturno žarišče. S kulturnim nastopom ste dokazali, da imate v vasi dobre moči za razvijanje kulture.«

Slavnost so nadaljevali s kulturno prireditvijo v obnovljenem kmeč-

Gospodarsko-kulturni dom v Šebreljah

prostovoljnega dela pri gradnji Gospodarsko-kulturnega doma. Ta dan so Šebreljci z veseljem pozdravili v svoji sredi zveznega poslanca Jako Avšiča, podpolkovnika JLA tovariša Pokija, predsednika OLO Tolmin, tov. Franca Skoka, predsednika gospodarskega sveta OLO tov. Lada Božiča, tajnika OZZ tov. Ivančiča, nekdanjega partizanskega učitelja tov. Ferda Vidmarja in številne druge udeležence. Pogrešali po so nekaj tovarišev, ki so bili med NOB deležni skrbi in partizanskega gostoljublja. Pričakovali so, da bodo tudi tisti prišli in se skupno z njimi povešili zmage dela in pridnosti...

Stari ljudje, mladina in pionirji so se zbrali pred okrašenim zadrugnim domom. Ni ga bilo, ki ne bi prispeval svojega deleža pri gradnji. Občutili so, da je nova stavba njihova skupna last. Na dvajset metrov visokem mlaju je plapolala delavska zastava, na slavoloku pri vhodu v vas je bil poleg napis: Dobrodošli! še napis: Delu čast in oblast! Član gradbenega odbora je podal kratko poročilo o gradnji, pionirji osnovne šole so zapeli pesem: »Gradi se novi dom«, mešani zbor prosvetnega društva pa je zapel dve pesmi. Ob začetku je pionirka Angelca v ime nu najmlajših poklonila tovarišu Avšiču šopok pomladnega cvetja.

kem kozolcu. Tu so najprvo nastopili pionirji z nekaj točkami, od katerih je najbolj ugajal dvoesper »Al me boš kaj rada imela«, ki sta ga lepo podala pionir in pionirka. Mladina je nastopila z narodnim plesom, mešani pevski zbor pa je pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje Albina Lapanja zapel več pesmi. Igralska skupina z Reke pri Cerknem je nastopila z dramo »Bele vrtnice.« Pevski zbor je bil deležen zaslužnega priznanja domačinov in gostov. Slišali smo mnenja, da bi lahko brez skrbi nastopil tudi v kakem podeželskem mestu.

Ko smo se po uradni slavnosti pridružili vaščanom, ki so se želeli okrepčati s kozarcem dobrega vina, smo v razgovoru slišali razna mnenja. Tako, da povemo samo dve: Že skoro 80-letni mož je dejal, da bo treba misliti na graditev večje dvorane za prireditve, drugi pa se je izrazil dobesedno: »To je naša hiša, ki je bila zelo potrebna.«

Priznati moramo, da so vsi vaščani bili zelo zadovoljni, in da bodo za naprej zastavili vse sile za nadaljnji razvoj vasi. V tem se jim sedaj odpirajo dobre perspektive. S pridnostjo, katere jim ne manjka, bodo vsak prihodnji Prvi maj lahko praznovali z novimi delovnimi zmagami.

Vaščan

Enotna vzgoja je pol uspeha

Od takrat, ko so rastle in se oblikovali današnji starši, pa do danes, se je pri nas marsikaj spremenilo. Zato je naravno in razumljivo, da se mnogi v vse to novo ne morejo hitro zvesti in vsega pravilno razumeti. Dokler to zadeva le njih same, še nekako gre, toda zares težko kadar morajo taki starši vzgajati in voditi svoje otroke. Otrok je nenasičen v svoji redovednosti in neprenehoma sprašuje. Hoče vedeti od kod svet in vse, kar ga obdaja. Težave so neogibne, če starša odgovarjata tako, kot so odgovarjali njima, ko sta bila še majhna. — Svet je ustvaril bog, človeka prinese štorklja in nebosa so tam gori nad nami. — Otrok tedaj nujno primerja to izjavo z učiteljevo in v mali glavici vstajajo prvi dvomi. Učitelj je rekel, da je to, kar vidimo nad seboj, zrak, da je zemlja nastala tako, da se je utrgala od sonca in da se človek rodi, da ima potomce, naraščaj, kot ga imajo vsa živa bitja, od človeka, mimo živali do rastlin...

Ze samo iz teh nekaj drobcev vidimo, kako potrebna je enotnost v vzgoji. Neizprosno nujno je, da imajo vsi tisti, ki otroka vzgajajo, vsaj v glavnem enotne poglede na svet in dogajanje v njem. Sicer nujno pripeljejo otroke v slepo ulico, v zagato, iz katere ne ve kod ne kam. In prav ta enotnost je pri nas še vedno eno najbolj perečih in najtežjih vprašanj.

Mnogi starši ne morejo preko tega, česar so se naučili sami, ne morejo se otresti navlake svoje izkušnje in brez večjih pomišljanj predajajo to tudi svojim otrokom. In tako postane otrok velikokrat prava žrtev. Kaj kmalu spozna, da se razlage njegovih vzgojiteljev razlikujejo in začuti, da so očetove in matine trditve slabše podprte. Rezultat — poudvoj in starše in jim ne zaupa več, zanj niso več avtoriteta. Čim večji postaja otrok, toliko večja je navadno razdalja med njim in starši. Otrok se za tovrstna vprašanja kratkoma ne obrača več na očeta ali na mater. Starša to občutita in sta nesrečna.

Razdor med starši in otrokom je v primerih, ko se starši ne morejo rešiti zastarelih gledanj na svet in važna življenjska vprašanja, skoraj neizbežen. Posledice pa so hude za obe strani, tako za starše kot za otroke. Najpogosteje se zgodi, da starši zaradi take nesodobne vzgoje izgube otrokovo zaupanje in celo spoštovanje. V nasprotnem primeru pa nujno palnejo otroka v težave s šolo in z okoljem. Položaj takega otroka je seveda več kot težaven. V njem samem je polno nejasnosti in te so včasih boleče in hude. Največkrat se tak otrok pogrezne vase in si sam išče odgovorov na življenjska vprašanja, ki ga mučijo, mnogokrat pa se zateče k vrstnikom. Kdo nam more zagotoviti, da so ti vrstniki sposobni odgovoriti in da ne bodo otroka s svojimi odgovori celo pokvarili. Če slišimo danes mlade lju-

di, kako nespoštljivo govorijo o svojih starših, je prav gotovo nekaj vzroka tudi v neenotnosti vzgoje in v starokopitnosti staršev.

Včasih pa smo pričeli, da je otrok celo v sami družini obsojen na večne nesporazume med očetom in matenjo. Mati tako, oče drugače. Oče je za strogo vzgojo, mati za mehko in prizanesljivo. In otrok, to malo in neizoblikovano bitje mora že manevrirati med obema in se zdaj prilagajati enemu, zdaj drugemu.

Enotnost vzgoje je temeljni pogoj za uspešnost vzgoje. Starši bi morali to dobro vedeti in storiti vse, da bi njihov otrok tako vzgojo tudi užival. Razumevanje med staršima samima ni gotovo prvi pogoj. Starša, ki se v svojem zakonskem življenju ujemata, se gotovo lahko zedinita tudi glede načel otrokove vzgoje. Za sodobno otrokovo svetovnonazorsko vzgojo pa je seveda to po navadi še premalo. V teh stvareh si morata priti na jasno najprej starša sama. Gotovo je, da bosta to storila toliko prej, kolikor bolj ljubita svojega otroka, zalkaj ta enotnost je potrebna predvsem njemu in neenotnost najbolj upropaščata prav otroka.

*

Včasih potrebujemo samo jajčni beljak. Da se rumenjaki ne bi pokvarili, ga damo v kozarec in nalijemo nanj mrzle, čiste vode. Seveda to velja samo, če je rumenjaki popolnoma cel, to se pravi, da se nam ni pri tem, ko smo razbili jajce, razlil.

Poskušnja paradižnikovih konserv

Odbor za napredek trgovanja pri Trgovinski zbornici LRS je pred kratkim priredil poskušnjo industrijskih izdelkov iz paradižnikov tovarn »Ex Arrigoni« iz Izole, »Floresa« iz Ajdovščine in »Fructusa« iz Kopra.

Namen preizkušnje je bila ocenitev izdelkov in njihova primerjava glede na različno predelavno aparaturo. Prvi dve omenjeni tovarni sta pred kratkim zamenjali stare bakrene aparature, ki za predelavo paradižnika niso ustrezne, z novimi, modernimi napravami.

Poskušnje so se udeležili različni strokovnjaki, zastopniki Združenja živilske industrije, Centralnega higienskega zavoda, Zavoda za napredek gospodinjstva itd. Tovarna Arrigoni se je predstavila s tremi vrstami proizvodov: s paradižnikovo meezo, paradižnikovim sokom in z izdelkom, ki se imenuje »pelati« in je pri nas še malo znan (olupljeni konservirani paradižniki). Tovarni Flores in Fructus pa sta postavili na poskušnjo samo paradižnikovo meezo, ker nimata aparaturo za izdelavo paradižnikovega soka. To moderno napravo ima pri nas samo tovarna Arrigoni v Izoli. Prednost soka pred meezo je predvsem ta, da ohrani skoraj vso svojo vitamínsko

Spomladanska jopa bele ali peščeno-rumene barve s širokimi tričetrtinskimi rokavi. Dobro nam bo služila tudi v hladnejših dneh

vrednost. Izguba C vitamina pri predelavi je pri soku 3%, pri olupljenih paradižnikih pa le 1,5%. Tudi kemična analiza je dala tem izdelkom dobro spričevalo in to ne samo pri nas, ampak tudi na tujih inštitutih. Najvišjo oceno pa so dobili izdelki tovarne Arrigoni, zlasti sok in »pelati«.

Strokovnjaki naše živilske industrije so poudarili, da bosta prišla paradižnikov sok in »pelati« kmalu na tržišče in da ju priporočajo kot kvaliteten in biološko visokovredno živilo. V preizkuševalnici Zavoda za napredek gospodinjstva pa so napravili tudi nekaj poskusov, kako uporabiti paradižnikovo meezo v zvezi z drugimi živili in kot dodatek h kruhu. Praktične recepte, ki jih svetujemo, prinašamo v posebni rubriki »Za pestrejšje jedilnike«.

Plin butan izdatno gorivo v gospodinjstvu

Plin butan pridobivamo pri predelavi surovega olja ali iz zemeljskega plina. Ima visoko kaloričnost in je zato ekonomično gorivo za kuhanje. Ta plin je brezbarven, skoraj brez vonja, ni strupen in je približno 1,5 krat težji od zraka. Pri nizkem pritisku od 2 do 8 atmosfer in pri normalni temperaturi je v tekočem stanju. Za uporabo v gospodinjstvu ga polnimo v za to pripravljene jeklenke, ki so preizkušene za obratovalni pritisk do 25 atmosfer. V gospodinjstvu se plin butan lahko uporablja za kuhanje, segrevanje prostorov, v kopalnicah, za likanje in razsvetljavo. V zadnjem času ga zelo uporabljajo v planinskih in letoviških kočah, posebno pa za taborenje. Jeklenke s tem plinom moramo vedno hraniti v prostoru z normalno temperaturo, ne smejo se izpostavljati sončnim žarkom itd. Ravno tako ne smemo niti polnih niti praznih jeklenk hraniti v kletah ali drugih prostorih, ki se slabo zračujejo, ker je butan, kakor že omenjeno, težji od zraka in se njegovi hlapi vedno nabirajo v spodnjih plasteh prostora. Jeklenkam, napolnjenim s tem plinom, se ne smemo približati z odprtim ognjem. Vsi priključki na jeklenko morajo biti neprodušni, sicer plin uhaja in se nabira v prostoru, kar lahko povzroči eksplozijo.

Plin butan ima ca. 10.000 Kal/kg in izgoreva z zrakom v razmerju 1:30. Prednosti uporabe butana so v tem, da so vse naprave prenosljive in jih lahko uporabljamo kjerkoli. Jeklenka z vsebino 10 kg tekočega butana je enakovredna ca. 300 kg suhih drv, 130 do 120 kg

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Tetanus

Veliko otrok je poleti bosih, ko se igrajo v vrtovih in na travnikih. Pri igranju se večkrat ranijo in praske zamažejo s prstjo. To je vzrok, da je poleti veliko slučajev težkega obolenja, ki ga ljudje imenujejo »hudi krč«, strokovno pa mu pravimo »tetanus«.

Povzročitelj tetanusa je bacil, ki zelo dobro prestane tudi težke življenjske pogoje in v ta namen tvori spore, ki prestanejo tudi vročino 90°C. Bacil tetanusa najdemo pogosta tudi v črevesju ljudi in živali in z njihovimi izločki prihaja v zemljo, ne more pa se razvijati v prisotnosti kisika. Zato ga najdemo navadno v globljih slojih obdelavne zemlje, kamor se je skrnil pred zrakom.

Infekcija nastopi z ranitvijo, ki prodre globoko v človeško tkivo. Normalno tkivo sicer ima toliko kisika, da se v njem bacil tetanusa ne more razviti, toda če je to tkivo globoko raztrgano, pomečkano ali opečeno, je dovajanje kisika otežkočeno in tako pripravna podlaga za infekcijo.

Čas od okuženja pa do izbruha bolezni je zelo različen. Bolezen se lahko pojavi v 3—5 dneh, lahko šele po nekaj mesecih. Čim prej se pokaže obolenje, tem težje je in pogosti so celo smrtni primeri. Tem lažje pa je, čim pozneje nastopi.

Tetanus lahko izbruhne tudi popolna lokalizirano, t. j. samo na tistem delu telesa (roka ali noga), ki je bil inficiran ali pa je generaliziran in zajame vse telo, kar je na žalost pri otrocih najbolj pogosto. Generaliziran tetanus se začne z glavobolom, splošnim slabim počutjem in potenjem. Kmalu po tem otrpnejo mišice, ki nam služijo za zvečanje, tako da otrok ne more odpirati ust, ki dobijo posebno obliko — zaprta so in nekoliko zategnjena. Potem zajame krč vse telo, vse mišice. Roke so stegnjene in pesti stisnjene, tilnik tog, glava nekoliko zvrnjena vznak, tako da tvori telo napet lok. Če položimo bolnika na tla, se jih dotika samo z glavo in s petami. Trebuš je trd kot deska, zaradi krča trebušnih in črevesnih mišic otrok ne more na potrebo. Ti krči s časom nekoliko popustijo, toda pri najmanjšem dotiku ali šumu se takoj zopet ponovijo. Če krči zajamejo tudi dihalne mišice, mora otrok umreti. Vročine pri tetanusu navadno ni, pred smrtjo pa lahko nastopi zelo visoka vročina.

Posebno težka je ta bolezen pri

dojenčkih ali celo novorojenčkih, ki se inficirajo skozi rano na popku, če ga režemo z nečistimi škarijami, ali prijemamo z rokami, umazanimi od prsti. Podobno lahko inficiramo popek tudi s plenčami, če so se sušile na zemlji.

Povzročitelja tetanusa uničuje penicilin, toda ne reši otroka obolenja. Bacil namreč navadno sicer ostane na mestu, ki je bilo inficirano, toda zelo hitro se množi in njegovi strupi se z inficirane mesta razširijo po vsem telesu in izzivajo obolenje. Na te strupe nima penicilin nobenega vpliva. Zato pri zdravljenju igra glavno vlogo antitetanični serum. Celotno serum ima zelo majhen uničevalni vpliv, če so strupi v telesu že vezani. Zato moramo vsekakor poskusiti preprečiti bolezen, kajti zdravljenje samo je še danes zelo problematično.

Bolezen preprečujemo z aktivno ali pasivno imunizacijo, t. j. s cepljenjem preventivno ali takoj potem, ko se je otrok ranil, najpozneje 12 ur po okuženju, ki ga sumimo.

Tetanus lahko zdravijo samo v bolnici. Do odhoda v bolnico zelo moramo za bolnikom ravnati zelo previdno. Ležati mora v zamračeni sobi, v popolni tišini, prenos v bolnico pa mora biti hiter in zelo pazljiv. Pri roki moramo imeti tudi s povojem ovito žlico, s katero preprečimo, da si otrok v krču ne pregrizne jezika. Tetanus zdravijo v bolnici s penicilinom, z ogromno količino seruma in z zdravili, ki blažijo krče. Kljub vsem tem pripomočkom je umrljivost pri tetanusu 50%.

Za pestrejšje jedilnike

PIKANTNI PARADIŽNIKOV NAMAZ

Štiri žličke paradižnikove mezege, 5 dkg surovega masla, 10 dkg kakršnegakoli trdega sira, 4 žličke nastrganega hrena, zeleni peteršilj, malo drobnjaka, sol po okusu.

Surovo maslo razmešamo, mu dodamo paradižnikove mezege, nastrgan sir in hren, zelen sesekljan peteršilj in drobnjak. Vse skupaj po okusu solimo in dobro premešamo. Ta namaz lahko uporabimo kot podlogo pri obloženih kruhkih ali pa namažemo kruh samo z njim.

DOBER NAMAZ

10 dkg surovega masla, 3 žličke paradižnikove mezege, 1 sardelica, 1 strok česna, 1/2 čebule, zelen peteršilj, sol po okusu.

Surovo maslo dobro razmešamo, mu pridemo paradižnik, pretlačeno sardelo, s soljo zdrobljen česen, na drobno sesekljano čebulo ter sesekljan zelen peteršilj. Vse skupaj dobro zmešamo.

PARADIŽNIKOVA JUHA (za 6 oseb)

4 dkg masti, 1/2 korenč, drobn zelen, čebula, lovorov list, 5 dkg moke, 20 dkg paradižnikove konzerve.

Za rezance: 12 dkg moke, 1 jajce.

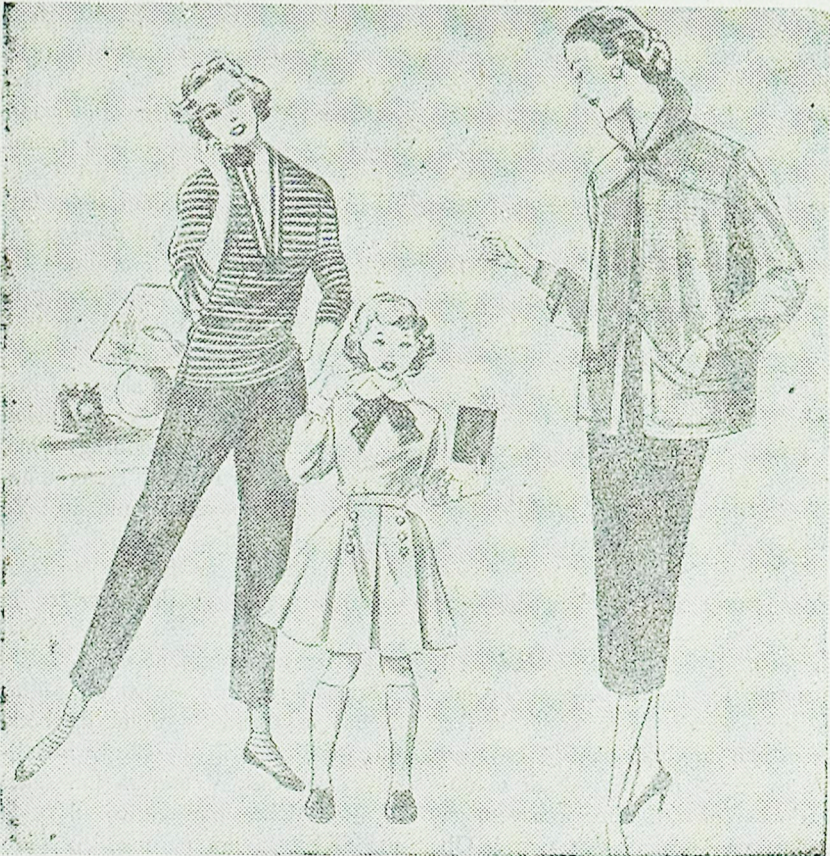
V kozici razbelimo mast. Vreči pridenemo na kolesca zrezan koren in zeleno. Ko to malo porumeni, dodamo še zrezano čebulo, ki naj svetlo porumeni. Tedaj primešamo še moko, jo nekoliko popražimo, prilijemo paradižnikovo konservo in potrebno vodo. Na osebo računamo 3 dl vode. Vre naj približno pol ure, nato vse skupaj pretlačimo skozi sito in solimo. Ko zavre, zakuhamo rezance. Dodamo še lovorov list.

SKUTNI NAMAZ

S PARADIŽNIKOVO MEZGO

15 dkg skute, 2 žlički paradižnikove mezege, 4 dkg surovega masla, zelen peteršilj in sol po okusu.

Surovo maslo penasto umesamo in mu pridemo dobro zdrobljeno skuto in paradižnikovo meezo, potrebno sol in sesekljane peteršilje po okusu. Namaz je zelo okusen, hranljiv in ne predrag.

Za izlete, za sprehod in za našo dežlico v pomladnih in poletnih dneh

Skladatelj Marij Kogoj

Težka življenjska pot skladatelja Marija Kogoj se je začela pred 60. leti, dne 27. aprila 1895 v Trstu. V družini je bilo troje otrok. Imela so skrbnega očeta, mizarja, doma iz Kanala. Ko jim je v detinski dobi umrl oče, so postali sirote; kajti njihova mati, po krvi tujka, jih je zapustila ter šla kot subretka v neko gledališče. Po očetu so imeli otroci domovinsko pravico v Kanalu, kamor so se zares zatekli in občina jih je prevzela ter oddala proti plačilu raznim rejnikom v vzgojo. Po pripovedovanju njegove nekdanje učiteljice, Karoline Leban (1868) je bil Marij Kogoj že v ljudski šoli izredno nadarjen za gledališko in glasbeno umetnost. Ko je dorasel za gimnazijo, so ga poslali v Gorico, kjer se je šolal iz ustanove (štipendije) slavnega Kanala Valentina Staničiča (1774—1849). V 8. šoli je Kogoj zajela prva svetovna vojna in ga pregnala kot begunca iz Gorice (1915) na Dunaj, kjer se je vpisal na Akademijo za glasbo. Pri slavem Schreckerju je študiral kontrapunkt in kompozicijo, instrumentacijo pa privatno pri svetovnoznanem skladatelju in teoretiku Arnoldu Schönbergu. Z Dunaja je šel v Ljubljano, kjer je še danes.

S smehom na licu, s srcem v rovtarskega zdravja in neupogljive volje je postal Kogoj ostednji živec vsega glasbenega življenja, čeprav je bil dotlej popolnoma neznan. Nihče ni poznal njegovega porekla, ne poteka njegovih študij, niti strahotnega pomanjkanja in trpljenja med vojno in študijem, ko se je preživljal največ s težakim delom. Z neomajnim zaupanjem v resnico in pravico ter v napredno glasbeno umetnost je stopil v slovensko kulturno dogajanje kot kritik, dirigent, korepetitor, improvizator, skladatelj, učitelj in predstavnik najnaprednejšega slovenskega skladateljskega rodu. Mladi pianist Kogoj je prirejal samostojne klavirske koncerte, nastopal kot neprekosljiv improvizator na literarnih večerih. Ker je bil dirigent »Slavca«, je dajal izklesane vokalne koncerte. Kot kritik in publicist v raznih revijah je mlad est et in napredni mislec s tankim poslušom za pravico in krivico stvarno razkrival in stalno napadal takratno malomeščansko gospodo, oblastnike, ustanove in posameznike ter oznanjal napredno glasbeno umetnost. V takem pripravičenem boju je stal mladi Kogoj popolnoma osamljen brez sleherne moralne in materialne pomoči. Ni čuda, da ga je zadela usoda kot njega dni Franceta Levstika. Narasli so mu sovražniki in prijatelji so se redčili. V tiskari je sprejel mesto korepetitorja v Operi, oziroma mesto predavatelja za harmonijo na šoli Glasbene Matice.

Sredi takih razburkanih viher, težakega garanja za kruh, pa je genialni glasbeni poet neprestano ustvarjal, študiral in pisal. Z azurno jasnimi in iskreno topimi toni ter

živahnim in izvornim ritmom je ustvaril otroške pesmi. V njih se je predstavil in pokazal kot mojster mladinske glasbene psihologije in mladinske glasbene poezije. Njegove otroške pesmi nimajo primera v svetovni mladinski glasbeni umetnosti; kajti njegovi otroci dihaajo, njegova narava utripa in njegovo sonce sije in greje (Zvončki, Rajanje, V gozdu, Ko smo spali, Deček in sinica, Mladinska).

Teža življenja, bridka spoznanja in premnoga razočaranja so zatemnila nekdanj tako sončnemu Kogoju vedrino duha, izhlapela mu je mladostna prešernost, zamrl je smeh; zato postaja teman, mrk in čemeran. Z vso trmo se zaklepa vase in grebe po smislu življenja. V Rekvijemu, skladbi za moški zbor, se je razpisal v tako zgoščenem slapu najtemnejših barv, da je kar groza. V vsej zvočni plastiki se porajajo v poslušalcu najtežja in najgloblja čustva. Rekvijem je ne samo osebna, ampak tudi narodnostna izpoved, krič po življenju in svobodi (primerjaj Kosovela).

Ko se mu je zaupanje v zunanji svet še močneje nalomilo, je svoje meditacije o človeku in zemlji in smislu življenja prežil v samospjeve (Istrski motiv, Otožnost, Sprehod v zimi, Večer, Gazela). V komornih

Gostovanje pevskega zbora CDJLA iz Beograda

Ob deseti obletnici osvoboditve in prvomajskih proslavah gostuje po Sloveniji pevski zbor Centralnega doma JLA iz Beograda. Dostojni je že gostoval v Ljubljani, Idriji, Medani, Tolminu, Novi Gorici, Ajdovščini in Vipavi, zdaj pa ga bomo lahko pozdravili tudi v naši sredi, in sicer: v sohoto, 7. maja, v Izoli (dvorana Arrigoni), v nedeljo, 8. maja, v Piranu (gledališče Tartini) in v ponedeljek, 9. maja, v Kopru (dvorana GSP). Po teh gostovanjih nastopi zbor še v Postojni in Ilirski Bistrici, nakar odide na Reko in z Zagreb. Predvidoma bo imel zbor na tej turneji 15 koncertov v raznih mestih in 11 koncertov za edinice posameznih garnizij. Zbor izvaja na koncertih umetne, horbene in masovne pesmi jugoslovanskih skladateljev, med katerimi je Gotovac, Mokranjac, Adamič, Simoniti, Pahor, Logar, Skalovski, Gobec, Dannon in drugi.

Zbor Centralnega doma JLA so ustanovili leta 1946 v Beogradu kot moški vokalni ansambel, toda že leta 1948 so ga razširili v mešani zbor z 80 pevci. Od takrat nastopa ta umetniški kolektiv po vsej Jugoslaviji kot moški in mešani zbor. S svojimi nastopi je žel laskave pohvale in veliko priznanje občinstva in kritike. Do danes je nastopil zbor 700 krat, obiskal je 126 krajev naše domovine in prepotoval pri tem 30 tisoč kilometrov. Zbor vodi dirigent Slobodan Krstić, eden najvidnejših in najbolj nadarjenih zastopnikov mlade, povojne generacije dirigentov.

Po turneji po Sloveniji bo nastopal zbor v Črni gori, na Kosovem in Metohiji. Posebno priznanje je dobil zbor s tem, da bo nastopal letos na dubrovniških letnih igrah, kjer bo izvajal razen vokalnega koncerta še dva oratorijska večera, in sicer Verdijev »Requiem« in Haendlov »Messias«, skupno s simfoničnim orkestrom Centralnega doma JLA iz Beograda.

Pri nas v Kopru smo že imeli priložnost slišati moški zbor CDJLA in za svoje izvajanje je žel navdušeno in enodušno priznanje občinstva. Prepričani smo, da bo tokrat skupno z mešanim zborom žel prav tak uspeh.

Na sliki: Zbor CDJLA

skladbah (Andante in Piano) postaja glasbeni poet vedno večji mislec, njegova tegoba in molk se razlijeja malone v zgoščen mrak, ki ga obzarjata resignacija in bridka otožnost. Andante je ena sama globoka vsebina skorajda brez oblike, zato se mu približujejo z največjim spoštovanjem le resni misleci in veliki glasbeniki. Naposled mu najtežja življenjska vprašanja do roba nalijejo dušo tako, da mu postaja vse bolj in bolj težko; kajti preveč se je strnilo in zgostilo v gmoto, ki je ne zmore več utrjeni Kogoj. Ko je pregledal in pretehtal skorajda najgloblje čeri človeških spoznanj, se je izlil in izpovedal v svojem vrhunskem umetniškem ustvarjanju, v operi »Črne maske«. V njih sta se sešla oba, poet in mislec, (Andrejev — libreto in Kogoj — glasba), ki so ju težka, morda pretežka življenjska spoznanja združila in obenem za vselej zlomila. »Črne maske« so razkošno bogata umetnina, ki se ubrano uvršča med evropsko operno umetnost.

Še malo in sla po življenju je Kogoj ob »Krstu pri Savici« za vedno utrudila in duševno zlomila.

Čeprav se je zgodilo tako, je vendarle Kogoj v svojih delih večno živ, saj je ustvaril Slovencev kot glasbeni poet in mislec najvišje glasbene umetnine. Čas za velikega Kogoj, glasbenega genija, še ni prišel; zato ga je slišati tako, tako malo. Podoba je, da ga bodo odkrivali novi rodovi kakor nekdanj velikega Prešerna.

—mp—

Obisk pri prosvetnem aktivu tovarne pohištva v Novi Gorici

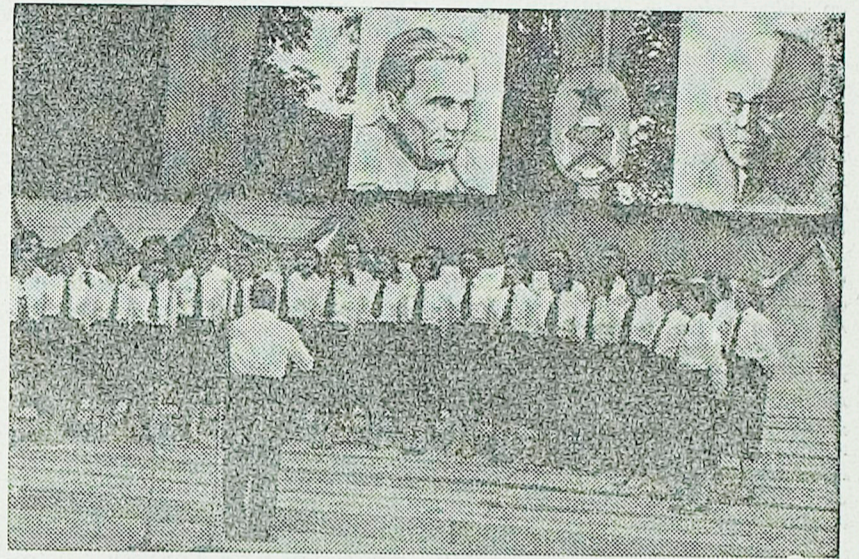
Na svidenje 14. maja v Kopru

Tokrat me je pot vodila preko kromberških polj. Niti zavedel se nisem, ko sem že stal pred nenavadnim prizorom... Tam, kjer je bilo prej močvirje, stoji sedaj belo poslopje in objekt enega največjih gospodarskih podjetij v goriškem okraju, tovarna pohištva »Edvard Kardelj«. Ob tovarniških zgradbah pa mimo in tiho teče potok Koren, katerega strugo so pred leti zregulirale mladinske brigade.

Pohitel sem v poslopje, iz katerega so se razlegali ubrani ženski in moški glasovi Vodopivčeve: »Soča

naša, kedaj boš tekla prosta do morja...»

Vstopil sem v velik prostor. Okrog starejšega, a še vedno mladinsko razpoloženega, pevovodje Muniha Zdravka, je stalo v polkrogu približno 80 pevcev in pevke. Sodeč po njihovih oblekah, so pred kratkim zapustili stroje in svoja delovna mesta. Glasovi, ki so se razgledali po velikem prostoru niso bili ravno čisti. Odgovor na to vprašanje sem malo kasneje našel sam, ko sem videl brneče stroje, okrog katerih ne manjka prahu, da te kar duši...

Ženski pevski zbor tovarne pohištva »Edvard Kardelj«, ki ga vodi Zdravko Munih

Med novimi izdajami založbe Mladinske knjige

IVAN BRATKO: TELESKOP

Brez dvoma je to eno izmed književnih del, v katerih dobiva literarno podobo veliki čas, ki smo ga preživljali pred desetimi leti in dejanja, ki jih je storilo ljudstvo za svojo narodnostno in socialno osvoboditev. Po svoji dokumentarnosti je »Teleskop« nekakšna kronika, toda zaokroženost fabule in izrazna sila pripovedovanja nam ga označujeta tudi kot roman. V njem so prikazane usode in zgodbe posameznikov kot tudi celotnega kolektiva v italijanskem taborišču v Gonarsu. Osrednja fabula pripovedovanja je pobeg skupine internirancev iz taborišča, od priprav za ta pobeg pa do prvega stika z domovino in s partizani.

Tekst je napisan vseskozi živo in sugestivno ter nam pove, kaj so naši ljudje prestajali in kako jih je tisti čas po svoje koval. V knjigi so ilustracije akademskega slikarja Nika Pimata, ki je bil sam interniraneec v Gonarsu.

R. L. STEVENSON: ČRNA PUŠČICA

Stevensonova poznamo kot mladinskega pisatelja po prevodu njegovih romanov »Otok zakladov« in »Prigode Davida Balfourja«. Zdaj pa smo dobili še njegovo »Črna puščica«, ki jo bo mladi rod prav gotovo z veseljem pozdravil.

Medtem ko se je pisatelj v Otoku zakladov popolnoma prepustil do-

mišljiji, da je ustvaril napeto pomorsko zgodbo, je Črna puščica dal zgodovinsko ozadje. To je bila mračna doba »vojske med dvema rožama« v Angliji, kar je trajalo celih 30 let (1455—1485). Ko je bilo končano vojskovanje v Franciji, so najeli angleški baroni podivjane in ropanja željne najemnike za svoje namene v Angliji. Najemniki so se navadili lahkega življenja in so bili pripravljene služiti vsakomur, kdor jih le plača. Tako je nastala v Angliji negotova doba, ko so bili in dnevnom redu umori in upori, izdajstva in nasilstva.

Tem nemirom so se pridružili še boji za prestol, za katerega so se potegovali dve rodbini: yorška in lancasterska (znamenje bela in rdeča roža). Ti boji so se končali tako, da so rodbine skoraj iztrebile druga drugo in na prestol so prišli Tudorji.

Roman »Črna puščica« se dogaja proti koncu te vojne. Vojskovali so se sicer najemniki, prebivalstvo pa je trgovalo, toda kljub temu je bilo pogosto žrtev v sporu med vladarskima hišama. V to okolje je vpletena zgodba mladega Sheltona, ki ji sledimo z velikim zanimanjem.

Delo je izšlo v založbi »Sinjega galeba« v prevodu Janeza Gradišnička ter z ilustracijami ameriške izdaje, ki lepo ponazarjajo noše in običaje tiste dobe. Tudi prevajalec je skušal ohraniti stariško pobarvan jezik izvinnika.

Da ne bi motil petja, sem ostal tiho pri vratih, oziral se naokrog in poslušal. Vse se mi je zdelo tako domače in blizu, kajti o vsem tem žem že pred časom slišal v tekmovalni oddaji Radia Koper.

Nekdo, ki je stal ob strani, je potihoma prihitel k meni in me nagovoril. Spoznal sem ga po glasu. Bil je tovariš Viljem Manfreda, iniciator prosvetnega delovanja med delavci. Pokramljala sva o marsičem.

Pred kratkim so praznovali drugo obletnico obstoja prosvetnega aktivna tovarne, ki deluje v okrilju novogoriške »Svobode« in je jedro tega delavsko-prosvetnega društva.

Začetek je bil trd. Teško je bilo prepričati delavce, da bi se po osemurnem napornem fizičnem delu posvetili prosvetni dejavnosti. Toda železna volja, vsestranska prizadevnost in požrtvovalnost začetnikov je rodila zaželene uspehe.

Aktiv ima ženski in mešani pevski zbor, ki ju vodi tov. Munih Zdravko iz Mosta na Soči, moški pevski zbor, ki ga vodi tov. Silič Ciril in godbo na pihala, ki jo vodi mladi in talentirani kapelnik Bone Robert iz Kromberka.

Omenjeni ansambli so znani tudi izven meja naše Primorske, k čemer so nedvomno pripomogli številni nastopi in gostovanja. V teh dveh letih so imeli 26 javnih nastopov, 8 radio snemanj in 9 prireditev za kolektiv tovarne.

K poživitvi kulturno-prosvetnega dela je precej pripomoglo tekmovanje, ki ga je razpisala sindikalna podružnica in v katerem so se kot najboljše odrezale članice ženskega zbora. Tekmovanje se bo nadaljevalo do 29. novembra, Dneva republike. Za zmagovalce je predvidena denarna nagrada v znesku 30.000 dinarjev.

V okviru tekmovalnega programa v čast 10. obletnice osvoboditve so priredili 3. aprila v Sežani koncert v bolnici za pljučno tuberkulozo. Sedaj marljivo vadijo za skupen nastop 5. maja v Ajdovščini. Poleg tega si prizadevajo, da bi se lahko dostojno predstavili koprski publiku s koncertom, ki bo v koprskem gledališču v soboto, 14. maja, ko bodo nastopili kot gostje Radia Koper. Na tem koncertu bodo nastopali vsi ansambli.

Ogledal sem si še slike številnih izletov, nastopov, proslav itd., ki krasijo stene pisarne tov. Manfreda in hodnike upravne zgradbe.

Na svidenje 14. maja v Kopru!

T. B.

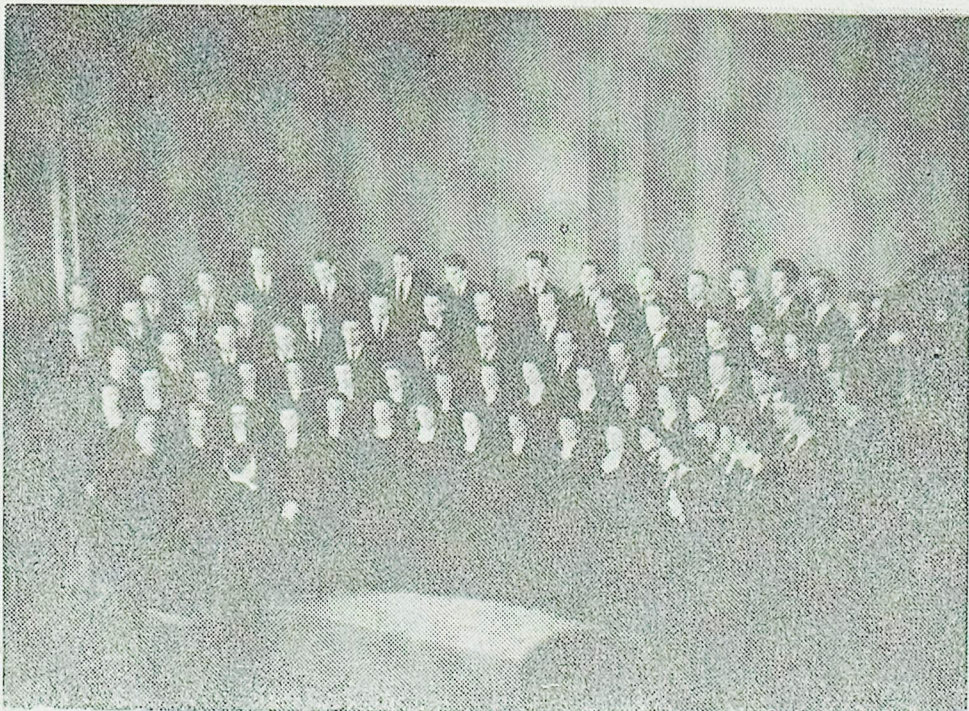
Opereta Hmeljska princesa v Šempetru pri Gorici

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda — France Prešeren« v Šempetru pri Gorici je uprizorilo pred kratkim opereto v treh dejanjih »Hmeljska princesa«, ki jo je napisal in uglasbil Radovan Gobec. Premiera je bila v nabito polni dvorani telovadnice »Partizana« in je zelo dobro uspela.

Društveni odbor zasluži vse priznanje, da mu je uspelo pritegniti k sodelovanju 62 sodelavcev iz vrst delavcev in nameščencev. In začetne težave niso bile majhne, toda z vneto in požrtvovalnostjo jim je uspelo prebiti led. Za uspešno prireditev »Hmeljske princese« pa zaslužijo razen odbora pohvalo še igralci »zlasti Stana Staničeva«, režiser Hmeljah Vlado, pevski zbor in orkester ter pianistka Klavdiča Danuška, ki je tri mesece vsak večer imela vaje z zborom in sodelovala še v orkestru.

Opereta »Hmeljska princesa« ni vzbudila samo zanimanja goriškega občinstva, temveč tudi v drugih bližnjih in daljnjih krajih. DPD »Svoboda« ima namen gostovati s to opereto na vseh večjih odrih Primorske.

KL.UN.

Kraški viharniki napredujejo

Enota tabornikov »Rod kraških viharnikov« iz Postojne je ena najstarejših taborniških enot na Primorskem. Ustanovljena je bila pred dobrih petimi leti na pobudo pripadnikov predvojnih taborniških organizacij je bila takrat še mlada, v Postojni še celo nepoznana, toda pravilen odnos in prikazovanje organizacije je našlo kmalu odmev predvsem med dijaki. Kmalu je število članov preseгло število 100. Ustanovljenih je bilo več vodov. Delo je bilo že v začetku dokaj uspešno in prvi rezultat požrtvovalnega dela je bilo uspešno taborenje v Predvdvoru pri Kranju z udeležbo 70 tabornikov in pionirjev. To je bil še en viden dokaz za pridobitev novih članov.

Delo je bilo seveda zaradi pomanjkanja dobrega kadra oteženo, toda z leti je to vprašanje postajalo vedno manj pereče. Drugo leto obstoja našega rodu je potekalo v plodnem delu, pripravljanju opreme in usposabljanju članov. Leto 1952 je sledilo letno taborenje v Ravnem pri Bledu z udeležbo 70 članov, na tem taborenju se je mladi kader že nekoliko usposobil s polaganjem I. izpita. Izpit je položilo več kot polovica tabornikov. Organizacija rodu in organizacija posameznih vodov se je vedno bolj izpopolnjevala, delo je ustrezalo vsem zahtevam ZTS. »Rod kraških viharnikov« je postajal z dneva v dan vedno bolj znan, iz dneva v dan je imel več prijateljev.

Po taborenju v Vipavi leta 1953, katerega udeležba je bila v razmerju s prejšnjimi taborenji sicer razmeroma nizka, je sledil I. zlet ZTS na Okroglici. Zleta se je udeležilo 12 članov našega rodu.

Nadaljnje delo se je razvijalo v polnem teku s pripravami za uresničitev želje vseh — taboriti ob morju. Ta želja se je uresničila s taborenjem leta 1954. Taborenje je bilo v Urinju blizu Reke. Za ta uspeh je bilo potrebno ogromno dela, saj je bilo treba na mnogih krajih ves material prenašati z golimi rokami preko težko dostopnega kraškega apnenca. Toda za uspeh se vse potrpi in ta ni izostal. Tri prijetne tedne je 50 tabornikov uživalo na soncu in v morju, uživalo nad lepoto našega sinjega Jadrana. Ob tej priliki so se taborniki izkazali tudi na drugem polju, saj so pomagali vaščanom Urinja pri graditvi združnega doma in si zgradili svoj lasten dom.

Po tem taborenju je pričelo najplodovitejše delo našega rodu. Že 40-članska udeležba na II. zletu ZTS na Ostrožnem nam to dokazuje. Pretekle uspehe nam je pa pokazal redni občni zbor rodu novembra lani in hkrati nakazal tudi bodoče delo. Ustanovili sta se dve družini: Družina mlajših »Družina jamskega medveda« in družina starejših »Družina kraškega bisera«. Delo se je v ogromnem obsegu pospešilo z dvomesečnim tekmovanjem med družinama in med rodovi samimi. V okviru tega tekmovanja je bilo tudi tekmovanje v smučanju.

Razcvet 'Male opreme' v Izoli

Pred komaj šestimi meseci je v Izoli začel delovati lesno-industrijski obrat »Mala oprema«. Danes zaposluje že 48 ljudi, predvsem ne-kvalificirane delovne sile. V obratu izdelujejo male pohištvene predmete kakor stolice, lesene natakarske pladnje in drugo. Obrat si je s kvalitativnimi izdelki pridobil celo inozemski trg. Tako je pred dnevi poslal v Holandijo prvo pošiljko natakarskih pladnjev v vrednosti za okrog dva in pol milijona dinarjev. Naročila pa prejema tudi iz Anglije in drugih držav.

Ker bo, kakor predvidevajo, začela kmalu obratovati montažna tovarna radio sprejemnikov, si je ta obrat postavil nalogo, da bo začel izdelovati tudi lesene skatlice za sprejemnike. Ze sedaj imajo naročil za izdelavo nad 5000 kosov. Tip teh skatelic, ki bo dajal radiosprejemnikom zunanjo obliko, je zelo okusen in bo lahko našel potrošnika.

»Mala oprema« si s svojimi kvalitativnimi izdelki utira pot in bo lahko postala pomemben lesno-industrijski obrat. To še zato, ker obstaja podoben obrat samo še v Medvodah pri Ljubljani. Predvidevajo, da bodo v kratkem dobili večje in prijemljive prostore. —ca

med družino »Kraškega bisera« in družino »Pivškega močerila« iz Pivke. Zmagali so Postojnčani. Smučarska tekmovanja pa so bila tudi med posameznimi vodi.

Po tekmovanju je tempo dela nekoliko popustil, toda le za malenkost in za kratek čas. Novo pobudo je dala uvedba tekmovanja za 10. obletnico osvoboditve v okviru ZTS sploh. Zakaj bi se že 5 let obstoječi rod temu izneveril. Ne, pričelo se je delo na vseh poljih udejstvovanja. Uspehi se kažejo na raznih izletih, sestankih, zborih družin, sejah in največji velika udeležba na I. zletu primorskih tabornikov dne 4. in 5. maja v Ajdovščini v okviru 10. obletnice osvoboditve.

Letos sta na programu dve letni taborenji ob morju, udeležba 40 članov na III. zletu ZTS v Ljubljani, prav tako tudi izpopolnitve organizacijskega dela. Vprašanje organizacije je rešeno, prvi izpit bodo v kratkem položili vsi, mnogo se jih pripravlja na drugi, nekateri na pa tudi na tretji izpit. Vsekakor čaka rod še ogromno delo, napačno je pa seveda misliti, da le-ta dela le pod pritiskom tekmovanj. Zavest članov je že toliko visoka, da se zavedajo, kaj jih čaka in ne držijo križem rok.

D. H.

27. april praznik občine Pivka

Na predlog občinskega odbora zveze borcev je občinski ljudski odbor Pivka v letu 1955 sprejel odlok in proglasil 27. april za ljudski praznik občine Pivka.

27. aprila leta 1945 so bile izgnane iz pivškega področja po enotah NOV Jugoslavije poslednje okupatorjeve oborožene sile. Tegaj dne je prebivalstvo doseglo cilj, za katerega se je zavestno borilo v dolgih letih fašistične okupacije in krvavega boja za osvoboditev.

Letošnji občinski praznik je bil pomembnejši od preteklih let, ker smo ob enem praznovali tudi 10. obletnico osvoboditve Pivke. Na predvečer 27. aprila je bila proslava, katere se je udeležilo veliko število prebivalcev Pivke in okoliških vasi. Proslavo je otvorila godba na pihala z državno himno, nato je sledil govor, več partizanskih pesmi, ki jih je zapel mešani pevski zbor KUD »Srečko Kosovel« Pivka in več recitacij učencev nižje gimnazije. Nastopilo je tudi društvo Partizan. 27. aprila pa je bil odbojarski turnir med moštvom Partizan Pivka, garnizonom JLA iz Pivke in Vojne pošte iz Naverk.

Prebivalstvo Pivke je svoj praznik lepo praznovalo. Vsa podjetja in uradi so imeli dela prosti dan, pa tudi kmetije niso zaostajali. I.

Rod »Kraških viharnikov« pri pouku v naravi

KZ pri Sv. Luciji za svoje člane

Čeprav je letošnje slabó vreme zakasnilo dela na polju in v vinogradih za dobrih petnad dni, so kmetovalci v okolici Portoroža in pri Sv. Luciji lepo obdelali svoja polja. Po mnenju predsednika kmetijske zadruge pri Sv. Luciji je letos obdelane več površine kakor druga leta. Sedaj ko se je vreme ustalilo, kmetije hitijo s setvijo zadnjih pomladanskih kultur.

V tem kraju je najbolj donosna panoga vrtinarstva, zato so kmetije že pred mesecem dni posadili veliko paradiznikovih sadik. Te pa se niso dobro obnesle, ker jih je požgala kasna slana. Zadruga je najbolj prizadetim članom priskočila na pomoč ter jim je brezplačno nudila okrog 12.000 sadik. Za prihodnje leto ima zadruga v načrtu dograditev toplih gred. Tako bo svojim članom lahko nudila dovolj raznovrstnih sadik zelenjave.

V okolici Portoroža in drugod so kmetijski strokovnjaki ugotovili neko bolezen na jagodnih sadikah. Računajo, da je ta bolezen uničila okrog 60 odstotkov pridelka. To je za tamkajšnje vrtarje velika škoda. Če računamo, da jagode rodijo pet in še več let zaporedoma, je ta škoda še toliko večja. Kmetijska zadruga

Novo DPD »Svoboda« na Postojanskem

V Gabrovem v postojanskem okraju so ustanovili DPD »Svoboda«. Razveseljivo je, da se je ustanovnega občnega zbora udeležilo izredno visoko število ljudi, okrog 200 prebivalcev. Največ je bilo mladine, kar je dokaz, da občuti potrebo po kulturnem delovanju. V novoustanovljeno društvo bodo vključili prosvetno društvo »I. Maj« in tamburaško sekcijo. R.

Cerkno pred proslavo desetletnice osvoboditve

Prebivalci Cerkna so z zadovoljstvom sprejeli vest, da je bil njihov kraj izbran za drugo največjo proslavo desete obletnice osvoboditve. To pomeni zasluženo priznanje vsem zavednim Cerkljanom in okoličanom za žrtve, ki so jih do-prinesli med borbo. Mnogi, ki bodo prišli v naš lep kraj, se bodo lahko na lastne oči prepričali o velikih spremembah, ki so nastale v zadnjih desetih letih. Povsod se dvigajo nove hiše, na oknih spet žarijo nagelji in pelargonije, ki skupno z zelenjem vrtov in travnikov ustvarjajo videz miru in počitka.

Turistično društvo je lepo uredilo prostor pred sedežem občine, zasadilo je mlada drevesca in ob potoku uredilo gredice za cvetje. Mnogo je pripomoglo pri tem odstranjevanje ruševin. V načrtu ima zgraditev novega kioska sredi vasi.

Vsporedno z ostalim razvojem napreduje tudi gospodarstvo. Najpomembnejši podjetji sta »Rem-pod« in mizarnica. V začetku je »Rempod« predstavljal le majhen obrat za popraviljanje električnih strojev in radijskega materiala,

kmalu pa so v novo urejenih prostorih pričeli s serijsko izdelavo nekaterih električnih naprav. S tem bodo dani pogoji za zaposlitev ženske delovne sile. Predvidevajo, da bodo s serijsko izdelavo začeli že v tem mesecu. Mizarnica, ki je nastala na koncu vasi, je v zadnjem času zgradila lastno žago.

Pomembna podjetja so še »Remont«, »Graditelj« in avtopodjetje, ki so veliko prispevala pri obnovi in gradnji novih poslopij. Kot mizarnice, nove mlekarne, stanovanjske hiše za učitelje Elektrogospodarske šole itd. Danes pa prispevajo pri gradnji otroškega vrta in novih stanovanj v nekdanjih vojašnicah.

Kljub ogromnemu delu pri obnovi, niso pozabili na tiste, ki so med vojno žrtvovali svoja življenja. Lanske jeseni so odkrili spomenik padlim borcem, sedaj pa pripravljajo ureditev grobnice padlih.

Datum proslave je bil že večkrat spremenjen. Ker bodo na proslavi sodelovali vsi najboljši pevski zbori Primorske, je bil dokončno do-ločen za proslavo 5. junij.

P.M.

Koncert tolminskih učiteljsčnikov

Vsakoletni koncertni nastop ženskega zbora tolminskega učiteljsčiča, ki ga z večšo roko vodi znani mladinski skladatelj in zborovodja prof. Makso Pirnik, pritegne pozornost slehernega resničnega ljubitelja lepega petja ne samo zaradi do podrobnosti izdelane izvedbe, temveč tudi zaradi izredno zanimivega in svežega spreda. V nasprotju z velikim delom naših zborovodij, ki se naravnost krčevito oklepajo enih in istih pesmi, si je prof. Pirnik začetel drugačno pot. Njegov smoter je: posredovati poslušalcem redkeje izvajane stvaritve, predvsem pa utirati pot mlajšim in manj znanim slovenskim glasbenim tvorcem.

V sporedu letošnjega koncerta na večer pred 27. aprilom so bili zastopani kar štirje mlajši slovenski skladatelji: Janez Bitenc z »Vigredjo« na besedilo L. Beltrama, Pavle Kalan z »Rajanjem« na besedilo Fr. Bevka, Alojzij Srebotnjak s »Kraško vasjo« na besedilo Sr. Kosovela in Zvonimir Ciglič z »Našo pesmijo« na Kajuhovo besedilo. Z »Mladinsko« na besedilo S. Gregoriča je počastil zbor 60-letnico velikega slovenskega skladatelja Marija Kogojca (roj. 27. aprila 1895 v Trstu); umetno pesen sta zastopala še Makso Pirnik in dr. Dragotin Cvetko, preostali spored pa je izpopolnila slovenska ljudska pesem v priredbi Janca Znidarja, Karla Pahorja, Franca Marolta in Rada Simonitija.

Koncert je bil brezhibno pripravljen; celo pri tako zahtevnih skladbah, kakor sta Srebotnjakova in Cigličeva, je bilo čutiti, kakšno gotovostjo in lahkoto obvladajo pevke svoje glasove. Njihovo ubrano petje je prežeto s toplim občutjem; vidi se, da znajo zavestno dojeti sleherni izvajano skladbo, da znajo prisluhniti tudi najrahlejšim skladateljevim vzgibom, zato

so tudi znale vdihniti skladbi dušo, ji dati plastično in prepričljivo podobo.

Na tolminskem učiteljsčiču dorašča rod mladih ljubiteljic lepe slovenske pesmi in prepričani smo lahko, da bodo čez nekaj let z enako zavzetostjo vcepile ljubezen do petja našim najmlajšim.

Pavle Kalan

Pivka

Tukajšnje Gasilsko društvo praznuje v nedeljo, 8. maja 62-letnico obstoja. Ob tej priliki bodo vsi gasilci tega sektorja proslavili lepe obletnico z vajami, društvo samo pa bo razvilo svoj prapor.

Kakšno je bilo delovanje društva v teh dvainšestdesetih letih, bomo slišali v poročilu. Ze naprej lahko povemo, da bo dan poseben poudarek o borbi društva pod italijansko okupacijo, da bi ostalo v slovenskih rokah. Nadalje bomo slišali o skrbi in prizadevanjih za napredek društva, ki šteje danes 70 članov. Kaj znajo in kako so pripravljani, da v primeru požara takoj prihitijo na pomoč, nam bodo pokazali na skupnih vajah. Žič.

Ajdovščina

Prvi maj so tudi naši gasilci praznovali s pomembno slovesnostjo, ko so razvili društveni prapor. Razvitja prapora se je udeležilo veliko število ljudi. Na slavnosti sta govorila okrajni poveljnik gasilcev Dušan Lipovž in najstarejši član društva v Ajdovščini tovariš Janez Gorčič. Najzaslužnejšim gasilcem so ob tej priložnosti podelili odlikovanja.

Društvo praznuje letos tudi 30-letnico svojega delovanja.

NOVA TRGOVINA V DIVAČI

V prostorih združnega doma je Kmetijska zadruga Divača te dni odprla novo poslovalnico z mešanim blagom. Poslovalnica je lepo opremljena in so Divačani lahko ponosni nanjo. Kmetijska zadruga je s tem ustregla željam in potrebam prebivalcev.

Prvi sestanek primorskih veterinarjev

Miatuli teden so se v Novi Gorici prvič sestali Primorski veterinarji. Do sedaj so imeli skupne sestanke v Ljubljani z veterinarji ljubljanske sekcije. Ker pa se na Primorskem veterinarska služba v mnogočem razlikuje od drugih predelov Slovenije, so ustanovili podsekcijo veterinarjev za Primorsko, bodo pa še nadalje vključeni v ljubljansko sekcijo. Izvolili so si tudi predsednika in tajnika. Sestanke bodo imeli vsaka 2 ali 3 mesece, vsakokrat v drugem okraju. Sestanka se je udeležil tudi predsednik veterinarskega društva Slovenije tov. dr. Ogorelec. V prihodnje bodo na sestankih predavali veterinarski strokovnjaki iz Veterinarskega znanstvenega zavoda, prevsem o boleznih živine v zahodni Sloveniji.

Tako na primer o melitokokozni ovac in koz, ki jo že nekaj let uspešno zatirajo. Bolezen se tudi prenaša na ljudi in dokaz uspešnega pobijanja te bolezni je, da že nekaj let ni obolen noben človek. Zelo velike skrbi še vedno zadaja Bangova bolezen govedu na Tolminskem! Kljub uspešnemu zatiranju je še vedno nekaj govedi bolnih in Državni sekretariat za gospodarstvo meni, da bi bilo najbolje, če bi te bolne živali poklali (meso je užitno), lastnikom pa odplačali odškodnino. S tem radikalnim ukrepom bi popolnoma zatrli to nevarno bolezen. Nič manjše skrbi ne zadaja veerinarijem slinavka in parkljevka, ki je zelo razširjena v Italiji. Ker je prenos te bolezni zelo hiter, razsaja pa trenutno na italijanski strani gorjskih Brd, morajo biti veterinarji zelo budni, da se bolezen ne razširi v naše kraje. Posebno dvolastniki in živinski trgovci so tisti, ki bi najverjetneje prenesli povzročitelja slinavke in parkljevke v našo državo.

Govora je bilo o bodočih občinskih — komunalnih veterinarjih. Smatrajo, da komunalni inšpektor ni najboljši naziv za predstavnika veterinarske službe bodoče občine in naj bi se imenoval raje uradni veterinar občine — komune. Predlagali so tudi, da bi veterinarska služba prešla na družbeno upravljanje in da bi se tako ustanovili veterinarski sveti pri občinah, kjer bi bili predstavniki živinorejcev in oblasti direktno povezani z veterinarsko dejavnostjo.

Razpravljali so tudi o živinoreji, ki je najvažnejša panoga kmetijstva na Primorskem. Mnogi veterinarji se zelo aktivno udeležujejo v živinorejskih organizacijah. Veterinar dr. Gabršček iz Kanala je bil celo izvoljen za predsednika medzadružnega živinorejskega odbora.

Velike uspehe v pobijanju jalo-

Planina pri Rakeku

V okviru proslav za 10-letnico osvoboditve smo imeli prvi samostojni pevski koncert narodnih, umetnih in partizanskih pesmi. Pevski zbor KUD iz Planine in Pevsko društvo iz Laz sta se predstavila z bogatim sporedom občinstvu, ki je povsem dalo zaslužen priznanje. Moški zbor KUD se je predstavil z 12 pesmimi, mešani zbor iz Laz s 6 in ženski zbor s 3 pesmimi. Koncert je poslušalo 250 ljudi, kar je precej za naše razmere. Prišli so tudi iz sosednjih vasi. Zbor vodi Stane Vahen, ki je pevce znal zainteresirati za petje. Pevci so kljub slabemu vremenu prihajali redno k vajah. Tako zborovodji kot pevcom gre zaslužen priznanje in pohvala. Osmega maja bo zbor sodeloval na okrajnem pevskem tekmovanju v Postojni.

T. M.

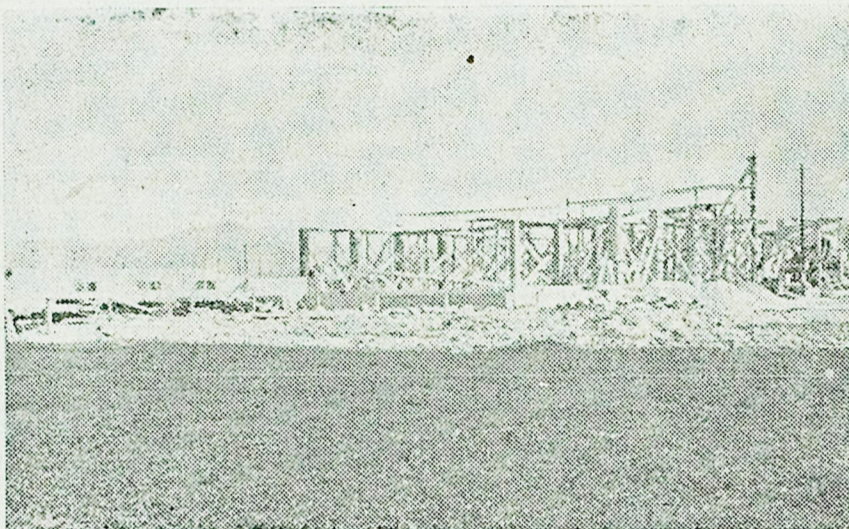
*

Pionirji in mladinci se pridno vadijo za telovadno akademijo, ki jo bomo priredili 15. maja. Ta akademija bo nekaka predpriprava za zlet v Kopru, ki se ga bomo udeležili. Spored akademije je pester in bo treba vložiti precej truda. Na okrajni telovadni akademiji v Cerkljici bo društvo sodelovalo s simbolično vajo »Talec« in drugimi vajami. Pri delu je precej težav, ker ni med starejšimi mladinci in mladinkami primerno aktivnosti.

T-M

vosti govedi so veterinarji na Primorskem dosegli z ustanavljanjem plemenitih krogov. Ti krogi so ustanovljeni že v vsej Primorski, razen v koprskem okraju, kjer je glavna ovira pomanjkanje plemenjakov. Kužna jalovost je skoraj popolnoma zatrita in danes ne pomeni več resnega gospodarskega vprašanja kakor je to bilo pred nekaj leti. Ker menijo, da je umetno osemenje le zootehnični ukrep ne pa ukrep za pobijanje kužne jalovosti, ne bi zaenkrat še na Primorskem uvedli umetnega osemenjanja krav. V predelu sivorjave živine imamo prav lepo število zelo dobrih bikov, tako da z umetnim osemenjenjem pač ne bi kdovekaj izboljšali. Razen tega je pa tudi akcija umetnega osemenjanja povezana z razmeroma visokimi stroški.

B.

Gradbišče nove avtomehanične delavnice v Kopru

Obnova sadjarstva v Ilirski Bistrici

Kmetijska zadruga v Ilirski Bistrici je od jeseni 1954 do spomladi 1955 dosegla lepe uspehe pri obnovi sadjarstva. Na območju zadruga je 13 privatnih kmetovalcev in kmetijsko posestvo v Mali Bukovici uredilo 13 hektarjev novih sarnjenih sadovnjakov. Skupno so posadili 1261 sadnih drevesc. Vsi novi sadjarji so se prej obvezali, da bodo nasadili najmanj en hektar površine, to je 100 sadnih drevesc. V glavnem je bilo delo izvršeno, le v nekaj primerih niso mogli pravočasno izvršiti vseh priprav. Več je primerov, da so posamezni kmetje očistili puste gmajne in imajo danes na mestu, kjer je prej raslo jelševo gmovje in robida, lepe sodobno urejene sadovnjake. Pri spremeni-nanju gmajn v sadovnjake sta se posebno izkazala Anton Skrlj iz Topolovca in Franc Jenko iz Male Bukovice.

Novi nasadi so bili urejeni pod vodstvom strokovnjakov Agronom-ske fakultete v Ljubljani, ing. Lekšanove in tovariša Kafola. Pri tej akciji je posebno veliko truda vložil ing. Rozman iz Postojne. Drevcesca sta brezplačno prispevala Kabinat za sadjarstvo v Ljubljani in Okrajna zadruga zveza v Postojni.

Sedaj urejuje kmetijska zadruga z republiškim sredstvi novo drevs-nico v Zabovici pri Ilirski Bistrici.

Knežak

Občinske, prosvetne in druge organizacije v Knežaku so se lepo pripravile za proslavo prvega maja in 14-letnice ustanovitve OF. Sredi vasi so v ta namen postavile lep slavolok. Na večer pred praznikom ustanovitve OF se je v kinodvorani zbralo nad 600 ljudi iz Knežaka, Bača, Koritnice in Šembij. Govoru je sledil kulturni spored. Dobro so se izkazali pionirji in dijaki knežaške šole. Pod vodstvom pevovodje Kimove je nastopil mešani pevski zbor »KUD Toneta Tomšiča« iz Ilirske Bistrice. Sodelovala je tudi godba na pihala iz Il. Bistrice pod vodstvom Alojza Gartnerja. Iz vrst poslušalcev je bilo slišati pripombe, da take proslave še ne pominjo v Knežaku.

F-G

Prvi maj v Marezigah

Prvi maj in desetletnico osvoboditve smo praznovali s športnimi, kulturnimi in drugimi prireditvami. Od 12. do 17. ure so bile razne športne tekme, vlečenje vrvi, plezanje na mlaj in podobno. Ob 17. uri so ljudje napolnili dvorano združnega doma, kjer je tovariš Srečko Vilhar govoril o pomenu praznovanja Prvega maja in o desetletnici osvoboditve. Za tem je moški pevski zbor zapel nekaj pesmi. Igralska skupina prosvetnega društva je nato uprizorila igro »Deseti brat«. Igra je gledalcem zelo ugajala. Posamezni igralci so pokazali tak smisel za igranje, da bi lahko nastopili tudi na kakem večjem in zahtevnejšem odru v naših središčih. Odlično je odigral vlogo Krjavlja domačin tovariš Slavec. Dobro sta odigrala svoji vloži tudi Deseti brat in Dolef. Igra je dosegla tisti uspeh, ki so ga pričakovali tako igralci sama kot gledalci.

—ar

Radio Koper

Tekmovanje ob 10. obletnici osvoboditve Obvestilo vsem prosvetnim društvom

Radio Koper obvešča vsa prosvetna društva na Primorskem, ki so se prijavila za tekmovanje ob 10. obletnici osvoboditve, da je spremenjen način snemanja posameznih društev. Vsa prijavljena društva bo radijska snemalna ekipa posnela na javni prireditvi, ki jo morajo pripravljena društva organizirati ob navzočnosti domačega občinstva.

Reporter Radia Koper se bo oglašil v kraju snemanja najmanj dva dni pred datumom snemanja in bo skupaj s predstavnikom društva napravil točen raspored posameznih točk na tej javni prireditvi. Zato morajo vsa prijavljena društva najkasneje do 14. maja poslati pismena potrdila na Radio Koper, v katerih naj izjavijo, če bodo lahko ob spodaj navedenem roku pripravila tako javno prireditev, ki jo bo naša snemalna ekipa lahko posnela na magnetofonski trak. Društvo, ki do 14. maja tega potrdila ne bo poslalo, bo avtomatsko odpadlo iz tekmovanja.

Roki za snemanje posameznih društev, ki se v nobenem primeru ne morejo spremeniti, so naslednji:

Tolminski okraj: snemanje med 10. in 25. majem.

- 10. maj — Pevsko-glasbeno društvo Tolmin in tolminsko gledališče
- 11. maj — PD »Kanin« — Zaga
- 12. maj — KUD »Golobar« — Bovec
- 17. maj — PD »Simon Gregorčič« — Kobariid
- 18. maj — KUD »France Bevk« — Otalež
- 19. maj — KUD »Simon Gregorčič« — Cerčno
- 24. maj — PD »Janko Premrl-Vojko« — Spodnja Idrija

25. maj — PD »Heroj Dušan« — Most na Soči

Goriški okraj: snemanje med 10. in 25. majem.

- 26. maj — KUD »Jože Srebnič« — Solkan
- 31. maj — PD »Lipa« — Biljana
- 1. junij — PD »Franc Zgonik« — Branik
- 2. junij — PD »Zarja svobode« — Bilje pri Renčah
- 7. junij — PD »Lijak« — Vogersko
- 8. junij — PD »Jelka« — Trnovo
- 9. junij — KUD »Planinka« — Otlica
- 10. junij — PD »Zarja« — Ozeljan

Postojnski okraj: snemanje med 14. in 24. junijem

- 14. junij — KUD »11. maj« — Grahovo
- 15. junij — SKUD »Heroj Iztok« — Rakek
- 16. junij — KUD »Igo Gruden« — Hruševje
- 21. junij — SKUD »Tone Tomšič« — Ilirska Bistrica
- 22. junij — KUD — Slavina
- 23. junij — PD Razdrto
- 24. junij — KUD »Sloga« — Jelšane

Koprski okraj: snemanje med 28. junijem in 6. julijem

- 28. junij — PD »Sloga« — Raven
- 29. junij — PD »Bratstvo« — Gažon
- 30. junij — PD »Ivan Cankar« — Marezige
- 1. julij — KUD »Istra« — Truške
- 5. julij — PD »Ivan Cankar« — Krkavče
- 6. julij — SKUD »Svoboda« — Izola.

NAŠ NOVI ROMAN V PODLISTKU

Močvirje smrti

Slovenskim bralcem je ime španskega pisatelja V. Blasca Ibaneza že dobro znano. Saj smo dobili v prevodu že dve njegovi dobri deli »Krvave arene« (izšlo pred zadnjo vojno) in »Katedralo« (Cankarjeva založba 1954). Pa tudi tržaška »Edinost« je prinašala v podlistku njegovo delo »Železni malik«.

V prihodnji številki boste lahko sledili v našem podlistku njegovemu romanu iz življenja valencijskih ribičev in kmetov (prevajalec mu je dal naslov »Močvirje smrti«), ki ga večina kritikov po dramatični moči, po lepoti pejzaža, ki ga je orisal z velikim mojstrstvom, in po realističnem opisovanju posameznikov, vsak od katerih nosi natančne in tipične znake osebnosti, uvršča med njegova najboljša dela.

Pisatelj nam podaja svet revnih ribičev, njihovo trdo borbo za kruh, globoke, rekel bi atavistične poteze v značajih, elementarno erotiko, zasidranost v podedovanem poklicu, slepo srečo usode, trmo in vztrajnost.

Vendar je v romanu najmočnejše ozadje, močvirnato ozadje rižišč, kjer se sredi blatne zemlje, ki jo je Toni, eden izmed junakov romana, toliko let trgjal iz objema močvirske vode, dogodi ogaben zločin.

Vtis, ki ga dobi človek, ko prebere roman, je nedvomno podoben vtisu ob pogledu na veliko tragedijo na morju. Po obupni borbi in nadčloveškimi naporji zagmejo valovi vse. Nastane mučna, skrivnostna tišina, ki človeka tako prevzame, da o njej pogosto globoko razmišlja.

Naročilnica za nove naročnike

Naročam tednik »Slovenski Jadran« na naslov:

Ime in priimek .....

Bivšišče .....

Pošta .....

Naročnino bom plačal, ko prejmem vaše poveljico!

Dec .....

(Lastnoročni podpis)

O D B O J K A

Koprski Partizan osvojil pokalno prvenstvo

Prejšnji teden je bilo v Kopru okrajno pokalno prvenstvo društev Partizan v odbojki. Tekmovale so moške ekipe Koper A in B, Piran, Šmarje in Izola ter ženski ekipe Pirana in Koprja. Lani sta prehodni pokal osvojili moška in ženska ekipa Pirana.

Letos je med moškimi ekipami zaslužen osvojila prvo mesto in prehodni pokal prva ekipa Partizana iz Kopra, ki je v odločilni tekmi premagala lanskega prvaka piranskega Partizana z 2:0 (15:3; 15:5). Srečanje ni bilo na posebni višini, ker so igralci obeh moštev nastopili skoraj brez treninga. Razočaral je zlasti Piran, ki je v primerjavi z lanskim letom precej nazadoval. Zmagovalno moštvo Koprja je nastopilo v naslednji postavi: Tome, Škarja, Omladič, Abram, Justin, Klasinc Janez in Ventin. S precizno igro in točnimi udarci se je odlikoval zlasti Škarja.

Rezultati drugih tekem v moški skupini so bili naslednji:

Koper A — Koper B 2:1 (13:15, 15:6, 15:12). Drugo moštvo Partizana je pokazalo zelo dobro igro in se srečanje izgubilo šele po trdi borbi.

Koper B — Izola 2:0 (15:8, 15:8).

Zaslužen zmagal boljšega moštva, ki je z lepimi kombinacijami povsem obvladalo teren.

Koper A — Šmarje 2:0 (15:8, 15:8). Šmarčani so se resno upirali boljšemu moštvu, vendar zaradi premajhne tehnične uvežbanosti niso mogli doseči boljšega rezultata.

Šmarje — Izola 2:1 (2:15, 15:13, 15:13). To je bilo najzanimivejše srečanje na turnirju. Šmarčani se v prvem mestu niso znašli, nato pa so z izredno borbenostjo odločili tekmo v svojo korist.

Koper B — Piran 2:0 (p. f.)

Končni razpored moških ekip je naslednji: Koper A 6 točk, Koper B 4 točke, Šmarje 2 točki ter Izola in Piran brez točk.

Žensko pokalno prvenstvo okraja pa je osvojila tudi letos ekipa Partizana iz Pirana, ki je premagala koprski Partizan z 2:1 (7:15, 15:7, 15:12). Zmagovalke so nastopile v naslednji postavi: Rosotti, Djurdjevič, Konte, Gregorič, Karlovič in Kordinali. Prav bi bilo, da bi na prihodnjem prvenstvu videli več ženskih ekip, saj je zlasti med mladinkami v našem okraju veliko zanimanje za odbojko.

N O G O M E T

Uspeh Dekančanov na prvomajskem pokalnem turnirju

Koprski Aurora je priredila ob prvomajskih praznikih pokalni turnir, ki so se ga razen prireditelja udeležili tudi Stil iz Kopra, Jadran iz Dekanov in moštvo koprskega garnizona JLA. Na splošno preseženočeno Dekančani osvojili prvo mesto, čeprav sta bila Aurora in Stil favorita.

Prvi dan je Jadran z boljšo igro premagal Aurora s 3:1, Stil pa je premagal moštvo JLA z 2:1. Naslednji dan je v borbi za tretje in četrto mesto premagala Aurora moštvo JLA s 5:0, dekanski Jadran pa je zaslužen premagal Stil z 2:1 in tako osvojil prvo mesto.

Glede odločilne tekme za prvo mesto moramo pripomniti, da je bil Stil tehnično sicer boljši in tudi v terenski premoči, vendar je bil Jadran pred nasprotnikovim golom mnogo bolj učinkovit. V prvem polčasu je igra valovila iz polja v polje, v drugem pa so bili napadi Dekančanov mnogo nevarnejši. Prvi gol je padel v drugem polčasu po krivdi Stilovega branilca Paškulina, ki ni pokrival Jadranovega napadalca Bertoka. Le-ta je namreč iz težkega položaja dosegel vodstvo za svoje moštvo. Stil je izenačil z učinkovitim golom mladega Auberja, ki je podal žogo na Gombačev predložek v desni kot. Stil je bil nato nekaj časa v premoči, toda njegovi napadi so bili premalo odločni, da bi svojo premoč izrazil v golih. V protinapadu je Gregorič Boris preigral nekaj igralcev, oddal žogo prostemu Prašnikarju, ki je neubranljivo zadel mrežo.

V moštvo zmagovalca se je odlikoval napad, pri Stilu pa krilska vrsta in neumorni Bertok. Svojo nalogo sta zadovoljivo opravila tudi oba vratarja.

Končni vrstni red prvomajskega pokalnega turnirja je naslednji: 1. Jadran, 2. Stil, 3. Aurora in 4. Garnizon JLA.

Razen tega turnirja je bilo na Primorskem ob Prvem maju še več prijateljskih nogometnih srečanj.

Izola je na svojem igrišču premagala Nafto iz Reke, ki igra v reški nogometni podzvezi, s 4:2. Tekma ni bila na posebni višini, čeprav predstavljala zmaga uspeh za Izolo.

V Piranu je domače moštvo izgubilo z enajstoročnim tretjim maj z Reke z 1:3, mladinci Pirana pa so igrali z Reko neodločeno 1:1.

Nogometaši Padne so gostovali ob prvomajskih praznikih v Portorožu in izgubili na igrišču Sv. Lucije srečanje z vojaškim moštvom iz Portoroža z 2:4.

To nedeljo bo v Izoli ponovitev prekinjene nogometne tekme slovenske zapadne lige med Izolo in Novo Gorico. Tekma je bila prekinjena zaradi izgrediv v 10. minuti drugega polčasa pri stanju 2:1 v korist Izole.

V koprskem nogometnem centru pa se bo nadaljevalo mladinsko nogometno prvenstvo. V Kopru igraja Stil in Izola, v Piranu pa Piran-Aurora.

Ob festivalu kluba primorskih študentov bodo gostovali v Kopru v soboto nogometaši kluba primorskih študentov iz Ljubljane in se bodo pomerili s koprskimi študenti.

Odbojka in keglanje v Vipavi

V okviru prvomajskih prireditev sta bila v Vipavi dve srečanja v odbojki in keglanju. Domači Partizan je premagal odbojgarsko ekipo garnizona JLA iz Vipave s 3:2, v keglanju pa je izgubil srečanje z istim moštvom s 143:163.

Mali oglasi

ZAMENJAM dvosobno stanovanje s kopalnico v centru Reke za enako v Kopru ali Izoli.

PREKLIC

Preključujem vse žaljive trditve nasproti tovarišici Mihelji Dragiči, učiteljci v Kortah.

Novak Rugerij, Koper

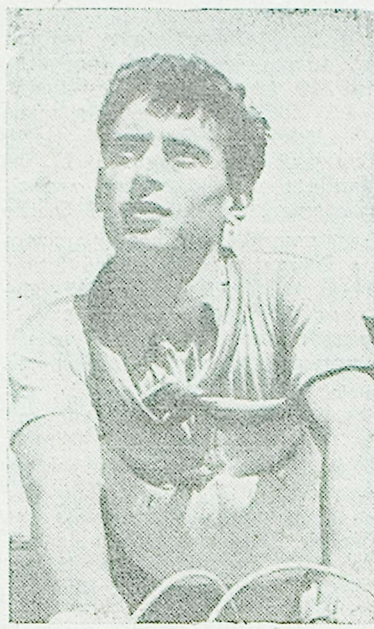
Znamka 10.— din

Upravi

SLOVENSKEGA JADRANA

K O P E R

Santorjeva 26 - Poštni predal 2

Zmaga Dellasante

Na nedeljski kolesarski dirki Ljubljana-Maribor, ki so jo organizirali v počastitev desetletnice osvoboditve, sta osvojila prvo mesto koprski Proleter in njegov član Dellasanta. Organizacija dirke je bila poverjena mariborskemu Brančku. Tekmovalo je 40 dirkačev iz devetih klubov Slovenije in Hrvaške.

Na dirki je v odločnem finišu zmagal Dellasanta iz Kopra v času 4 ure in 7 minut. Za njim se je zvrstilo v istem času še 11 tekmovalcev. Med moštvi je osvojil prvo mesto koprski Proleter pred Rogom iz Ljubljane in Fototehniko iz Zagreba. Praga je bila dolga 136 kilometrov.

Šah v Novi Gorici

Na šahovskem brzoturnirju za prvenstvo občine je zmagal izven konkurence Stojan Markovič iz Anihovega, prvak pa je postal profesor Kastelic, ki je osvojil tudi prvomajski pokal Socialistične zveze.

Zadnjič sem vam obljubil, da bova šla z Juco prvega in drugega maja na izlet v Skocijansko jamo in, če bodo dovoljevali naši žepi, še naprej do Opatije in Reke. Takšni so bili moji načrti. Toda uredništvo se je žal stari pregovor, ki pravi: Vane obrača, Juca obrne!

Vzroki so bili pa ti-le: Prejšnjo soboto se je Juca zgodaj zjutraj odpravila na avtobus. Rekla mi je, da gre v Koper, ker je slišala od ostalih žensk v Rižanski dolini, da v Kopru prodajajo vse z velikim popustom. Temu njenemu poželenju seveda nisem nasprotoval. Na nekem »škartucu« si je vse lepo zapisala, kaj mora kupiti za hišo, kaj za sebe in seveda neke malenkosti tudi zame.

Iz Kopra se je vrnila pozno popoldne, ker so ji trije avtobusi pokazali fige. Dejala je, da je bilo na avtobusni postaji toliko ljudstva, kakor da je trajal ves dan miting. Sto avtobusov bi bilo premalo za odvoz polovice čakajočih na prvomajске oddihe. Seveda je prisopihala jezna in nervozna ter zraven preklinjala Slavnike in Avtopromete. Obilno culo je vrgla na mizo in mi rekla: »Sem ti čupla ane bendante, ano srajco jenu ane kauce. Tu drugu je vse za hižo!«

Skrbno odvežem culo. Na vrhu je bil račun, spodaj pa blago raznih barv in oblik. Za »hižo« je bilo prekleto malo, sem ugotovil, razen če Juca sebe ne smatra za hišo. Oglebam si račun. Vsote so se mi zdele precej sumljive, posebno kar se tiče nogavic, srajc in spodnjih hlač. Sel sem lepo v »kasetino« in zvrlel na dan lanski račun, ko sem si sam kupal neke malenkosti. Opazil sem, da je Juca

NEDELJA, 8. V.: 8.15 Iz domačih logov v nedeljsko jutro; 8.40 Za naše kmetovalce; 9.00 10. obletnica osvoboditve — tekmovalje šolskih aktivov: Pomorska srednja šola — Piran; 13.45 Glasba po željah. 15.00 10. obletnica osvoboditve — tekmovalje »Svobod« in prosvetnih društev: SKUD »Stane Semič-Daki« — Postojna; 16.00 Nedeljski promenadni koncert; 19.15 Z orkestrom Fred Waring v revijske melodije; 21.00 Glasbeni mozaik opernih motivov; 22.00 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 9. V.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: Poje gorenjski vokalni kvintet; 15.00 Čistimo svoj jezik; 15.15 Stevan Hrastič: Ohridska legenda, baletna suita (tretja slika); 15.30 Iz albuma lahkih in zabavnih melodij; 16.00 Sport doma in po svetu; 16.10 Odprimo partituro na prvi strani... glasbena oddaja s komentarjem; 19.15 Harmonika v ritmu; 20.15 Francoske popevke; 20.30 Jugoslovanske narodne pesmi; 21.05 Emisija jugoslovanske postaje; 22.00 Plesna glasba.

TOREK, 10. V.: 11.00 10. obletnica osvoboditve — tekmovalje šolskih aktivov — nižja gimnazija Cerkljica; 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: 20' belokranjskih pisanic; 15.00 S knjižne police; 15.20 Ali veš, kaj je to? Pisani spored glasbenih ugank; 16.00 Za vsakogar nekaj; 19.15 Klavir v ritmu; 20.30 P.I. Čajkovski: »La-

bodje jezero« baletna suita v 4. dejanjih; 22.00 Plesna glasba.

SREDA, 11. V.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki; 15.00 Kulturno življenje na Primorskem; 15.15 R. Wagner: Preludij k 3. dejanju opere »Mojstri pevci«; 15.30 Glasbena kronika; 15.40 Igrajo orkestri; 16.00 Zdravstveno predavanje; 16.10 Za vsakogar nekaj; 19.15 15' z Doris Day; 20.15 Bosanske sevdalinke; 20.40 Zabavne melodije; 21.05 Nočni operni koncert: G. Puccini — prevez skozi opero »La Boheme«; 22.00 Plesna glasba.

ČETRTEK, 12. V.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki; 15.00 Morja široka cesta; 16.00 Radijska univerza; 16.10 Za vsakogar nekaj; 19.15 15' z orkestrom Roberta Farnona; 20.45 Igra zabavni orkester; 21.05 Nočni simfonični koncert: G. Gershwin: Koncert za klavir in orkester v F duru — Amerikanec v Parizu — motivi iz opere »Porgy in Bess«; 22.00 Plesna glasba.

PETEK, 13. V.: 11.00 Opoldanski glasbeni mozaik; 13.45 Glasba po željah; 14.40 Domači zvoki: Naši zbori pojo; 15.00 Kulturno pismo; 15.15 Tisoč taktov iz operet, revij in filmov; 16.00 Glasbeni intermezzo; 16.15 Za vsakogar nekaj; 19.15 15' Japonske zabavne glasbe; 20.15 Igra orkester Benny Goodman; 20.40 Jugoslovanske narodne pesmi; 21.05 L. v. Beethoven: IX. simfonija; 22.10 Plesna glasba.

Poslužujte se uslug, ki vam jih nudi

ELEKTRO - RADIO CENTER IZOLA

Strokovno popravlja vse vrste radio sprejemnikov in električnih naprav šibkega toka po ugodnih cenah. Za vsa izvršena dela jamči.

Čestita ob 10. obletnici osvoboditve vsem delovnim ljudem socialistične Jugoslavije!

Borba Vane pravi...

za takšne praznike mladina pozvižga na vrljnost in »rešpetke«. Toda bil sem kljub temu zadovoljen. Celó plesal sem, da se je vse kadilo, Osmink in spricerjev sploh nismo štel; to se dela proti koncu meseca. Posluževali smo se v glavnem sami, ker so natakariji v takšni gneči izgubili glavo. Toda vrag je bil priti nazaj v Koper. Na socerbski avtobusni postaji je zgleдалo, kakor da bo vsak trenutek prišlo do splošne vstaje. Vsi so se trudili, da bi svojemu sosedu čimbolj pomendrali čevlje. Avtobusna vrata so bila zdaleč preozka in so se izkazala kot nepotrebna. Nekaj časa sem sodeloval v bitki in tepanju svojega bližnjega, potem pa sem omagal in sem šel nazaj v grad na »kvartine« in ples. Okrog polnoči me je pa šofer kar sam vzel pod pazduho, popeljal do avtobusnih vrat in mi ponudil najboljše sedež, kar jih ima Slavnik. Tako je minil prvi maj.

Ob tej priliki so me prosili koprski dopisniki, naj bi pohvalil Mesopromet, ki je poskrbel za prvomajске praznike, da je bilo povsod dovolj najraznovrstnejšega mesa. Nikjer se baje ni čakalo v repih, kakor je bil primer za veliko noč. Prav tako zasluži medaljo trgovska mreža za obilno dobavo bele moke in drugih artiklov. Nič nisem zaostajali gostinci, ki so za prvomajске praznike znatno pocenili vino. Kruh v pekarnah je ostal nerazprodan. Potice so še danes v izloženih oknih! Toliko o prvem maju. Tretjega nas je pa obiskal dež in nas razbremenil naštetih skrbi, ki so se nas že hudo lotevale, kaj bo z letošnjim pridelkom. O tem pa kaj več prihodnjič!

Vane